

*Proiect***L E G E****pentru modificarea Legii nr. 162/2005 cu privire
la statutul militarilor**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 129-131, art. 618), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe tot parcursul legii, cuvintele „din domeniul milităriei”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „în domeniul milităriei”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. Articolul 14:

la alineatul (2), cuvintele „poate fi alăturată la concediul anual” se substituie cu cuvintele „se alipește la concediul de odihnă anual”;

la alineatul (6) litera c), cuvintele „concediului anual obligatoriu” se substituie cu cuvintele „concediului de odihnă anual”;

la alineatul (8), cuvintele „concediu anual” se substituie cu cuvintele „concediu de odihnă anual”;

la alineatul (9):

cuvintele „concediu obligatoriu” se substituie cu cuvintele „concediu de odihnă”;

se completează cu următorul enunț: „În anul absolvirii această categorie de militari nu beneficiază de un alt concediu de odihnă anual.”;

la alineatul (11), cuvintele „concediului anual obligatoriu” se substituie cu cuvintele „concediului de odihnă anual”.

3. La articolul 14¹ alineatul (2), după textul „concediul paternal,” se introduce textul „concediul pentru militarii care au adoptat copii sau i-au luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă.”.

4. Articolul 17 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În vederea exercitării atribuțiilor de serviciu, militarii au dreptul să călătorească gratuit în toate tipurile de transport rutier în trafic local/municipal (cu

excepția taximetrelor).”

5. La articolul 19 alineatul (4), cuvântul „valoarea” se substituie cu cuvântul „numărul”.

6. La articolul 28 alineatul (8), după cuvintele „în cadrul cantonamentelor de” se introduc cuvintele „până la”.

7. La articolul 29:

la alineatul (3), textul „, audienți” se exclude;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Programele de studii ale instituțiilor de învățământ în domeniul militariei pot include instruirea studenților la o specialitate civilă. Studiile superioare în programele de studii la specialități duble se finalizează cu acordarea unei singure calificări și cu eliberarea unei singure diplome universitare la două specialități.”

8. Articolul 30:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 30.** Evaluarea și atestarea militarilor”;

la alineatul (1), cuvântul „terminând” se substituie cu cuvântul „finalizând”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În scopul selectării, al numirii în funcții militare și al pregătirii profesionale a militarilor, se efectuează evaluarea sau, după caz, atestarea lor. Periodicitatea și condițiile evaluării și atestării se stabilesc în Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate.”

9. La articolul 32 alineatul (4) litera j), textul „Perioada concediului pentru îngrijirea copilului se include în vechimea în muncă generală și în perioada necontributivă a militarului, asimilată stagiului de cotizare, în conformitate cu legislația în vigoare, dar nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar.” se exclude.

10. Articolul 33:

la alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) pentru efectivul de soldați și sergenți:

– soldat clasa III – 6 luni;

– soldat clasa II – 1 an;

– soldat clasa I – 1 an;

– caporal – 2 ani;

– sergent clasa III – 2 ani;

– sergent clasa II – 3 ani;

– sergent clasa I – 3 ani;

– sergent-major – 3 ani;”;

litera b) se abrogă;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Nu se include în termenul de aflare în gradul militar, pentru acordarea gradului militar următor, perioada în care militarul s-a aflat în concediul pentru îngrijire a copilului.”

11. La articolul 34 alineatul (2), cuvântul „soldat” se substituie cu textul „soldat clasa III”.

12. La articolul 36 alineatul (1), litera c) se completează cu textul „, , precum și de participare în cadrul structurii militare în care îndeplinește serviciul militar, în proiecte de dezvoltare finanțate din surse externe”.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. I pct. 9, care intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2025.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va modifica actele sale normative în conformitate cu aceasta.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.162/2005
cu privire la statutul militarilor
(nr. unic 621/MA/2023)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor (în continuare – *Proiectul de lege*), a fost elaborat de Ministerul Apărării, conform prevederilor art. 23 alin. (1) și (2) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul de lege a fost elaborat în conformitate cu prevederile pct.9.2.26. (*Îmbunătățirea înlesnirilor sociale ale militarilor*) al Planului național de dezvoltare pentru anii 2023-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.89/2023, precum și prin prisma acțiunii 8 „Modernizarea Armatei Naționale” din Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni guvernamentale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul îmbunătățirii protecției sociale a militarilor și membrii familiilor, precum și sporirii atractivității serviciului militar, fiind elaborat în conformitate cu:

- prevederile pct.9.2.26. (*Îmbunătățirea înlesnirilor sociale ale militarilor*) al Planului național de dezvoltare pentru anii 2023-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.89/2023;

- acțiunea 8 „Modernizarea Armatei Naționale” din Planul Național „Construim Moldova Europeană” 20 de acțiuni guvernamentale.

- Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.391/2023

De asemenea, prin acest proiect de lege se urmărește realizarea angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova prin semnarea Acordului de Asociere RM – UE, ratificat prin Legea nr. 112/2014, potrivit căruia este condiționată necesitatea implementării politicii sociale, care vizează sporirea nivelului de protecție socială, precum și modernizarea sistemelor de protecție socială. O astfel de obligație derivă nemijlocit din normele art. 47 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, potrivit căruia „Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.”.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Pe fundalul austerității bugetare naționale și a crizei economice globale, prin Legea nr.90/2009 pentru modificarea și completarea unor acte normative și Legea

nr. 108/2009 pentru modificarea și completarea unor acte normative, la finele anului 2009, au fost excluse o serie de garanții sociale care prevedeau pentru militari un spectru mai larg de înlesniri și compensații și anume:

- asigurarea cu spațiu locativ de către structura militară, care putea fi ulterior privatizat;

- dreptul de a primi terenuri pentru construcția locuințelor individuale, cu excluderea din lista solicitanților de spațiu locativ;

- acordarea spațiului locativ sau acordarea compensației bănești în schimbul spațiului locativ, în urma pierderii capacității de muncă în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu;

- asigurarea cu spațiu locativ din fondurile autorităților administrației publice locale, în cazurile când structura militară nu dispunea de fond locativ în localitățile în care militarii își îndeplinesc serviciul militar;

- compensație bănească pentru procurarea sau construcția spațiului locativ în mărimea costului mediu de piață al acestuia, la momentul trecerii în rezervă (retragere), cu vechime în serviciul militar de 20 de ani calendaristici și mai mult;

- păstrarea dreptului la spațiul locativ sau la compensația bănească pentru procurarea sau construcția spațiului locativ membrilor familiilor militarilor decedați în urma schilodirii (rănirii, traumei, contuziei) în timpul îndeplinirii obligațiilor serviciului militar, indiferent de termenul serviciului militar îndeplinit;

- dreptul la compensație bănească pentru rația alimentară;

- dreptul la compensație bănească pentru echipament;

- dreptul la compensație bănească pentru utilizarea mijloacelor de transport proprii în scopuri de serviciu;

- dreptul la tratament balneosanatorial;

- indemnizația bănească pentru fortificarea sănătății, pentru militarii prin contract care nu erau asigurați cu bilete de tratament balneosanatorial.

În rezultatul acestor modificări, a început fluxul masiv de plecări din serviciul militar activ al specialiștilor cu o pregătire calificată, a scăzut motivația pentru încadrarea tinerilor specialiști în serviciul militar prin contract și, respectiv, s-a diminuat semnificativ nivelul de atractivitate a profesiei de militar prin contract.

Serviciul militar prin contract presupune un regim de viață și de activitate mai intens decât un serviciu civil, cu restricții și interdicții dure, iar în anumite cazuri, nivelul de stres, efortul fizic, intelectual și psihologic depășesc cu mult nivelul normal, inclusiv persistă condiții de risc sporit pentru viață și sănătate. Cu regret, măsurile de protecție socială aplicabile în prezent, nu sunt suficiente pentru a compensa condițiile în care militarii prin contract sunt obligați să-și îndeplinească serviciul.

Este de remarcat faptul că, actualmente, unele din aceste facilități anterioare nu mai pot fi recuperate datorită limitărilor de ordin legislativ (de ex. Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe, nu mai permite privatizarea fondului locativ de serviciu), dar și a celor de ordin financiar.

Un prim pas în acest sens, a fost aprobarea în aprilie 2023, a Hotărârii Guvernului nr.151/2023 „Privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 666/2015 cu privire la stabilirea cazurilor de asigurare cu rație alimentară a efectivului Armatei Naționale pe timp de pace”, prin care a fost stabilit un drept pentru militarii prin contract ai Armatei Naționale de a beneficia (din contul statului) de rație alimentară (cel puțin o dată în zi (la prânz)), indiferent de locul îndeplinirii serviciului militar (garnizoana). Mai anterior, a fost acordat inclusiv dreptul militarilor de a primi compensație pentru închirierea spațiului locativ în cazul în care nu au fost asigurați cu cel de serviciu. Cu regret însă, această compensație nu întotdeauna acoperă cheltuielile de închiriere a spațiului locativ, mai cu seamă când e vorba de garnizoana Chișinău unde cheltuielile de închiriere acoperă doar până la 50% din necesar, iar în garnizoanele din Nordul și Sudul țării cheltuielile în acest sens fiind în proporție de 70-80%.

Totuși, aceste elemente ale protecției sociale restabilite parțial, sunt insuficiente și pentru moment, nu contribuie în mare măsură la îmbunătățirea nivelului de protecție socială a militarilor prin contract, majorarea nivelului de atractivitate a serviciului militar, asigurarea condițiilor materiale necesare pentru exercitarea eficientă de către militari a obligațiilor de serviciu, atragerea și menținerea în serviciul militar a resurselor umane profesioniste (deficitare) și, respectiv, impulsivarea procesului de profesionalizare/modernizare/transformare a Armatei Naționale, fiind necesare un șir de modificări în cadrul legislativ din domeniu, în speță în Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege prevede modificarea Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor și cuprinde în particular/prioritar amendamente prin prisma îmbunătățirii protecției sociale a militarilor și membrii familiilor lor, sporirea atractivității serviciului militar, eliminarea inechităților/discriminărilor etc. după cum urmează:

- articolul 14¹ alineatul (2) prin care militarii prin contract pe lângă concediul paternal să dispună de dreptul la concediul „în cazul adoptării copiilor nou-născuți sau luării sub tutelă a acestora” (având la bază prevederile 127 din Codul Muncii și similar cu prevederile care se regăsesc și în alte legi speciale, de ex. Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne);

- articolul 17, prin completarea acestuia cu alineatul (3¹) prin care militarii în vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, să dispună de dreptul să călătorească gratuit în toate tipurile de transport rutier în trafic local/municipal (cu excepția taximetrelor).

Notă: În prezent, mai multe categorii de personal din cadrul sistemului organelor securității statului (SIS, SPPS, Poliția de Frontieră) și sistemului de siguranță și ordine publică (Poliția, membrii gărzilor populare) beneficiază de dreptul de a călători gratuit în transportul public în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.

Acest fapt este reflectat în legile speciale care reglementează organizarea și funcționarea acestor structuri, precum și în legislația privind statutul funcționarilor publici cu statut special din cadrul acestor structuri (art. 52 alin. (2) al Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate; art. 48 al Legii nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat; art. 47 alin. (1) și (2) al Legii nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne).

Inclusiv, acest drept a fost dobândit de militarii-carabinieri, concomitent cu intrarea în vigoare a Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri (art. 31).

Totodată, o astfel de practică este răspândită pe larg în majoritatea statelor din spațiul european (Austria, România, Bulgaria, Ucraina etc.), în țările-membre CSI (Federația Rusă, Belarus, Armenia etc.), precum și în alte state ale lumii (SUA, Israel etc.), unde militarii dispun de dreptul la călătorie gratuită în transportul public sau cel puțin la compensarea cheltuielilor legate de utilizarea transportului în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.

În același timp, cu regret, militarii prin contract/în termen ai Armatei Naționale nu dispun de astfel de înlesniri, deși legislația în vigoare prevede că serviciul militar este o formă specială de îndeplinire a serviciului public, există o listă exhaustivă a cazurilor când militarul îndeplinește îndatoririle serviciului militar și se consideră aflat în exercițiul funcției (art. 17 alin. (1) al Legii nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei), iar atribuțiile Ministerului Apărării, de asemenea, țin de asigurarea securității și apărării naționale.

Astfel, amendamentul este necesar în vederea garantării condițiilor optime pentru realizarea atribuțiilor funcționale și obligațiilor de serviciu de către militarii prin contract ai Forțelor Armate, precum și pentru asigurarea respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente.

Asemenea amendament nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare având în vedere că asigurarea de către autoritățile locale a unui asemenea drept, va fi un venit ratat, similar cu cazurile actuale în care colaboratorii MAI (inclusiv militarii IGC), SIS și SPPS beneficiază deja de un asemenea drept.

E de remarcat că, în privința acestui amendament au fost divergențe cu Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) însă, ulterior, datorită ajustării acestuia la o formulă agreabilă de MA și de CALM, s-a ajuns la un numitor comun, fiind dat un aviz pozitiv (nr. ieșire 157 din 29.04.2024).

- expunerea articolului 29 alineatul (7) într-o nouă redacție, fapt ce va oferi instituțiilor de învățământ în domeniul militariei spațiu de manevră, deoarece din actualele prevederi ale alin.(7) la articolul prenotat rezultă expres că acestea pe lângă pregătire la specialitățile militare (infanterie, artilerie, transmisiuni) urmează să pregătească studenții și la o specialitate civilă, ceea ce, la moment, este dificil de realizat (temporar);

- completarea articolului 30 cu prevederi ce țin de evaluarea (anuală) a militarilor care este un element al atestării;

- articolul 32, prin excluderea la alineatul (4) litera j) a textului: „Perioada concediului pentru îngrijirea copilului se include în vechimea în muncă generală și în perioada necontributivă a militarului asimilată stagiului de cotizare, în conformitate cu legislația în vigoare, dar nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar”.

Notă: La momentul actual, efectivul cu statut special din unele structuri de forță pe lângă prevederile speciale proprii, se conduc și de prevederile Codului Muncii în ceea ce privește acordarea diferitor tipuri de concediu (și alte garanții sociale).

Astfel, reieșind din prevederile alin. (3) art. 124 al Codului muncii rezultă expres că, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.

Cu referire la militarii prin contract ai FA, menționăm că, dreptul la un asemenea tip de concediu este reglementat prin lit. j) alin.(4) art. 32 al Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, care prevede expres că: „Perioada concediului pentru îngrijirea copilului se include în vechimea în muncă generală și în perioada necontributivă a militarului asimilată stagiului de cotizare, în conformitate cu legislația în vigoare, dar nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar.”.

Constatăm că, în raport cu colaboratorii altor structuri de forță și angajații civili care dispun de un asemenea drept și, respectiv, beneficiile care rezultă din acesta (inclusiv la calcularea pensiei), asemenea normă în cazul militarilor FA constituie în fapt o inechitate socială/discriminare și în consecință, acest lucru duce la următoarele:

- creează premise pentru plecări din serviciul militar al specialiștilor cu o pregătire calificată, preponderent către alte structuri de forță în care asemenea drept este garantat;

- poziționează serviciul militar drept unul mai defavorizat în comparație cu serviciul special din alte structuri de forță, scăzând astfel, motivația pentru încadrarea tinerilor specialiști în serviciul militar prin contract și, respectiv, diminuându-se semnificativ nivelul de atractivitate a profesiei de militar în rândul populației în comparație cu serviciul special.

Reieșind din faptul că concediul de îngrijire a copilului poate fi acordat nu numai femeilor dar și bărbaților, acest subiect este actual pentru întregul efectiv al Armatei Naționale precum și pentru efectivul Inspectoratului General de Carabinieri care, de asemenea, nu beneficiază de un astfel de drept.

Având în vedere cele expuse, în scopul creării unui echilibru între viața profesională și cea de familie, promovarea profesiei de militar, asigurarea protecției sociale a militarilor și respectarea principiului echilibrului dintre reglementările concurente, se propune excluderea din Legea nr.162/2005, a acestei prevederi.

Suplimentar, e de menționat că reieșind din prevederile Art. II al prezentului proiect de lege, Guvernul urmează în termen de 6 luni de la data

publicării prezentei legi să aducă actele sale normative în concordanță cu aceasta. Respectiv, vor fi operate amendamente în:

- Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin HG nr.941/2006, prin care vor fi stabilite în detaliu perioadele care se includ în vechimea generală a muncii și în vechimea calendaristică a serviciului militar (perioada aflării în concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, urmând a fi luată în calculul calendaristic al serviciului militar). Totuși, această perioadă nu va fi inclusă în termenul aflării în gradul militar (prevederi care se propun a fi incluse prin proiect, la art.33 al Legii nr.162/2005);

- Hotărârea Guvernului nr.78 „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare” etc.

- articolul 36 prin completarea acestuia cu prevederi conform cărora militarii prin contract să dispună de dreptul de a participa, în cadrul structurii militare în care îndeplinesc serviciul militar, în proiecte de dezvoltare finanțate din surse externe.

Notă: La moment, comparativ cu funcționarii publici (inclusiv cei cu statut special) care dispun de dreptul de a participa, în cadrul proiectelor de dezvoltare finanțate din surse externe, militarii prin contract pe lângă activitatea de bază, adică îndeplinirea serviciului militar, dispun doar de dreptul de a deține alte funcții retribuite ce țin de activitatea științifică, didactică și de creație. E de remarcat că implementarea acestor prevederi nu va necesita cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat dat fiind faptul că acoperirea acestor cheltuieli se va efectua nemijlocit din surse externe care, se vor vărsa în buget în modul stabilit și, respectiv, vor fi utilizate conform destinației.

- alte amendamente sub aspectul îmbunătățirii protecției sociale, sporirii atractivității serviciului militar, conformării cu prevederile Codului Muncii, îmbunătățirii modului de îndeplinire a serviciului militar în FA.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea „a nu face nimic” sau lipsa de intervenție va crea și în continuare premise de eliberare a personalului din serviciul militar și plecarea acestora pentru continuarea serviciului în alte structuri de forță, se va menține lipsa motivație și nivelul scăzut de atractivitate privind încadrarea tinerilor în serviciul militar prin contract, precum și va poziționa serviciul militar drept unul mai defavorizat din punct de vedere a pachetului social în comparație cu serviciul special din alte structuri de forță.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările propuse vor avea impact pozitiv pe termen lung asupra sectorului apărării naționale, parte componentă a sectorului public, prin prisma creșterii capacității de apărare a țării.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului de lege are impact sub formă de costuri (cheltuieli financiare) în partea ce se referă la abrogarea literei j) alineatul (4) articolul 32 al Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, care ulterior va permite includerea concediului de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani în vechimea serviciului militar, conform normelor generale (inclusiv pentru stabilirea pensiei).

Cheltuielile financiare sunt legate de dreptul de a beneficia de pensie mai devreme decât în condițiile actuale (luând în considerație faptul că perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani se va include în vechimea calendaristică în serviciul militar) și constă din sumele achitate în viitor pentru militarii care vor trece în rezervă, comparativ cu situația achitării pensiilor fără acest beneficiu. Banii se vor aloca în bugetul CNAS din bugetul de stat împreună cu mijloacele financiare destinate achitării pensiilor conform Legii 1544/1993.

Astfel, reieșind din numărul militarilor prin contract care, teoretic, vor putea trece în rezervă mai devreme din considerentul că vor obține dreptul ca perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani să se includă în vechimea calendaristică în serviciul militar, (numărul de efectiv restricționat conform Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat) și salariul mediu, costul maxim al implementării proiectului dat pentru MA și IGC al MAI, va fi de 6 439516,00 lei, dintre care:

Ministerul Apărării:

- în anul 2025: 1 205200,00 lei;

- în anul 2026: 1 691900,00 lei;

- în anul 2027: 1 998500,00 lei;

Total Ministerul Apărării pentru anii 2025-2027: 4 895600,00 lei.

Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General de Carabinieri):

- în anul 2025 - 554884,00 lei;

- în anul 2026 - 498336,00 lei;

- în anul 2027 - 490696,00 lei.

Total Inspectoratul General de Carabinieri pentru anii 2025-2027: 1543916,00 lei.

Totodată, e de menționat că, quantumul resurselor financiare necesare în implementarea în timp a proiectului de lege, poate fi mai mic, reieșind din faptul că nu toți militari care vor beneficia de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă vor opta pentru trecerea imediat în rezervă.

E de remarcat că proiectul de lege prevede expres în Art. II alin.(1) că prevederile din Art. I pct.9 (referitor la excluderea norme discriminatorii din art.32 alin.(4) lit. j) a Legii nr.162/2005) vor intra în vigoare începând cu 1 ianuarie

2025 și, respectiv, pentru anul 2024, cheltuieli financiare legate de implementarea acestei prevederi nu vor fi.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil

4.4. Impactul social

Principalul impact de ordin social se manifestă prin îmbunătățirea pachetului social al militarilor prin contract, fapt ce va contribui la gradul de ocupare a forței de muncă, prin:

- reducerea fluxului de cadre, prin reducerea cazurilor de eliberare din serviciul militar sau transferul în alte structuri de forță;
- sporirea atractivității serviciului militar prin contract creșterea numărului tinerilor încadrați în acest serviciu.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prevederile prezentului proiect oferă un cadru neutru, aplicându-se tuturor cadrelor militare în egală măsură.

Totodată luând în considerație faptul că conform proiectul dat una din modificările propuse este ca perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului să fie inclusă în vechimea în muncă specială pentru militarii prin contract, iar tradițional de astfel de concediu beneficiază femeile, putem menționa că indirect va fi un impact mai puternic pozitiv asupra femeilor.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul a fost plasat pentru inițierea consultărilor publice în scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, la compartimentul Transparența decizională, pe pagina army.md la rubrica Anunțurile privind organizarea consultărilor publice precum și pe www.particip.gov.md la etapa Anunț privind elaborarea proiectului și studiul de cercetare/analiza impactului (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/10883). Propuneri sau obiecții urmare a consultării acestui proiect nu au parvenit.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizelor anticorupție și expertizei juridice, conform art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect va fi necesară modificarea Prevederilor HG 941/2006 privind îndeplinirea serviciului militar și alte hotărâri de Guvern, precum și actele departamentale ale Ministerului Apărării, ale Inspectoratului General de Carabinieri.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor prezentei legii va fi realizată de către Ministerul Apărării și Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General de Carabinieri), care ulterior vor modifica unele acte normative și vor pune în aplicare noile prevederi în vederea implementării și respectării acestora.

Totodată, implementarea prezentei legi va fi realizată și de către CNAS care începând cu anul 2025 va aloca surse suplimentare destinate achitării pensiilor, conform Legii 1544/1993, cetățenilor care vor beneficia de pensie mai devreme decât în condițiile actuale (luând în considerație faptul că perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani se va include în vechimea calendaristică în serviciul militar).

Ministru

Anatolie NOSATÎ

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de lege pentru modificarea
Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor
(nr. unic 621/MA/2023)

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1	2	3
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (I Aviz nr. 21-4123 din 10 august 2023)</p>	<p>Sub aspect conceptual, referitor la propunerea de la Art. III pct.4 din proiectul legii (<i>în vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor)</i>), obiectăm ca lipsită de justificare legală înaintarea acesteia, prin prisma prevederilor art.64 alin.(6) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014, care stabilește că: <i>„Transportul rutier în trafic național în cazul persoanelor ce beneficiază, conform legii, de dreptul la transport gratuit sau cu înlesniri, cu excepția copiilor cu vârsta de până la 7 ani, se efectuează în baza biletului sau abonamentului procurat în modul stabilit, cu compensarea ulterioară a cheltuielilor de către instituția în care activează persoana sau de către organele de asistență socială competente, după caz”</i>. În acest sens, urmează a se reține faptul că transportul rutier de persoane prin servicii regulate în trafic raional și interraional este prestat de agenți economici (entități private), în baza unor tarife reglementate de stat, iar în cazul adoptării normelor propuse, cheltuielile suplimentare, care vor fi suportate de operatorii de</p>	<p>Nu se acceptă Art.31 alin.(1) al Legii nr.2019/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri stabilește că: <i>„În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, carabinierul are dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor).”</i>. Rezultă că, asemenea drept pentru militarii din cadrul IGC este garantat prin Legea nr.2019/2018 chiar dacă prevederea respectivă este contrară celei din art.64 alin.(6) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014 (fiind de altfel, în acest fel, considerat ca un venit ratat). De asemenea, prevederi ce țin de dreptul la călătorie gratuită în transportul public se regăsesc și în alte acte legislative cu privire la colaboratorii din MAI, SIS, SPPS care circulă gratuit în transportul public urban și suburban (nefiind stabilite mecanisme care să reglementeze expres cum și în ce măsură sunt recuperate de către agenții economici de la stat, cheltuielile legate de transportul pentru aceste categorii de subiecți). Militarii Armatei Naționale pentru îndeplinirea sarcinilor legate de deplasarea pentru examenul medical, la efectuarea schimburilor de santinele la obiective militare/civile din responsabilitatea AN, deplasare în scopul efectuării serviciului de garnizoană (poliție militară), deplasarea la și de la locul de serviciu permanent etc., au</p>

	<p>transport rutier, urmează a fi compensate de la bugetul de stat și/sau incluse în tarifele existente. Astfel, includerea acestor cheltuieli în actualul plan tarifar valabil pentru operatorii de transport rutier, va determina inevitabil majorarea plăților de călătorie pentru toți utilizatorii. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova Prin urmare, insistăm a se exclude propunerea vizată (de la Art.III pct.4) sau eventual, examinarea soluției de formulare a propunerii în următoarea redacție: „(31) În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor pentru deplasare pe întreg teritoriul țării. Compensarea cheltuielilor se efectuează în baza biletului de călătorie sau abonamentului procurat în modul stabilit”.</p> <p>Sub aspectul respectării regulilor de tehnică-legislativă, la Art.II, în cazul propunerii de la art.19 alin.(1) lit.b) și art.33 alin.(2) lit.b), se va ține cont că pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”, sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Astfel, cuvintele „se exclude” se vor substitui cu cuvintele „se abrogă”.</p> <p>Subsidiar, la Art.IV alin.(1), momentul stabilirii datei intrării în vigoare a actului normativ urmează a se efectua prin prisma faptului că, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, este aplicabilă norma imperativă reglementată la art.56, conform căreia, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Potrivit alin.(3) al aceluiași articol, intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în</p>	<p>nevoie de a utiliza în interesul statului mijloace de transport rutier local/municipal și urmează a fi exceptați de la achitarea din cont propriu pentru utilizarea acestui transport.</p> <p>Respectiv, considerăm că amendamentul în cauză este necesar în vederea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - garantării condițiilor optime pentru realizarea la nivel a atribuțiilor funcționale și obligațiilor de serviciu de către militarii Armatei Naționale așa precum le sunt asigurate și le îndeplinesc cei din structurile de forță menționate supra; - asigurarea respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente; - excluderii unei abordări diferențiate (cu referire la drepturi, garanții sociale) a militarilor Armatei Naționale în raport cu colaboratorii structurilor de forță menționate supra. <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Nu se acceptă Articolul II a fost exclus din proiect.</p> <p>Se acceptă Au fost introduse completările de rigoare în nota informativă la proiect.</p> <p><u>Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II</u></p>
--	--	--

	<p>cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Respectiv, intrarea în vigoare a actului normativ la data publicării, necesită a fi argumentată în nota informativă.</p> <p>Conex, propunerea de la Art.IV alin.(2) se va revedea deoarece este inoportună, în condițiile în care legea dispune numai pentru viitor „<i>ex nunc</i>” și nu are putere retroactivă.</p> <p>La Nota informativă, sub aspectul consolidării suportului argumentativ, urmează a fi respectată Structura consacrată în anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prin completarea Notei cu următoarele compartimente: „<i>descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene</i>” și „<i>constatățile altor expertize</i>”. Complementar, se va lua în considerare faptul că Nota informativă nu reflectă costurile reale pentru implementarea proiectului de lege, fiind necesară o estimare clară a mijloacelor financiare necesare pentru compensarea cheltuielilor de transport, inclusiv sursele de finanțare care vor acoperi măsurile preconizate</p>	<p>Se acceptă Au fost operate modificările de rigoare prin expunerea alin.(2) în altă redacție. <u>Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II</u></p> <p>Se acceptă parțial Au fost introduse completările de rigoare în nota informativă la proiect. Subsidiar, menționează că la nota informativă la compartimentul „Fundamentarea economico-financiară” s-a stipulat expres că implementarea proiectului nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare (inclusiv cu referire la asigurarea dreptului la călătorie gratuită în transportul public, având în vedere că asigurarea de către autoritățile locale a unui asemenea drept, va fi un venit ratat, similar cu cazurile actuale unde colaboratorii MAI (inclusiv militarii IGC), SIS și SPPS circulă gratuit în transportul public urban și suburban, nefiind stabilite mecanisme legale de recuperare de către agenții economici a cheltuielilor legate de transportul pentru aceste categorii de subiecți).</p>
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (II Aviz nr. 21/1-5025 din 27 septembrie 2023)	Ca urmare a examinării versiunii definitive a proiectului de lege <i>privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor)</i> , (număr unic 621/MA/2023), comunicăm despre menținerea	Se acceptă Punctul 4 din Art.III la proiectul de lege, a fost exclus în totalitate. <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u>

obiecției din scrisoarea nr. 21-4123 din 10 august 2023, în partea ce ține de beneficierea de către militari, de servicii de transport gratuite pe întreg teritoriul țării și în toate categoriile de transport public. Astfel, la art.III pct.4, prin care se propune completarea art.17 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, cu alin.(3¹), reiterăm că în conformitate cu prevederile art.64 alin.(6) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014: *„Transportul rutier în trafic național în cazul persoanelor ce beneficiază, conform legii, de dreptul la transport gratuit sau cu înlesniri, cu excepția copiilor cu vârsta de pînă la 7 ani, se efectuează în baza biletului sau abonamentului procurat în modul stabilit, cu compensarea ulterioară a cheltuielilor de către instituția în care activează persoana sau de către organele de asistență socială competente, după caz”*. Totodată, atragem atenția că exemplele prezentate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor descriu practica aplicată în cazul transporturilor locale și municipale. În acest sens menționăm că, în conformitate cu prevederile art.14 lit.b) din Codul prenotat: *„Consiliile locale și municipale, în contextul necesității organizării transportului rutier contra cost în trafic local au dreptul să acorde, în cadrul unității administrativ-teritoriale respective, facilități de transport pentru anumite categorii de persoane, asigurând totodată și sursele de compensare a veniturilor ratate”*. În acest context, se impune inclusiv completarea Notei informative, cu informații privind numărul de călătorii care sunt efectuate anual de militari, o estimare a costurilor, precum și sursele de compensare a veniturilor ratate, pentru evaluarea impactului reglementărilor propuse. Subsecvent, reiterăm că tarifele la serviciile de transport rutier sunt reglementate și aprobate de stat, iar orice facilitate acordată care va genera cheltuieli suplimentare Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii

	Moldova pentru operatorii de transport urmează a fi inclusă în tarif. Prin urmare, acordarea acestor facilități ar putea dicta majorarea tarifelor de transport pentru toți utilizatorii acestor servicii. Având în vedere cele expuse, insistăm asupra excluderii prevederilor propuse la art. III pct.4 sau expunerea acestora în următoarea redacție: „(3 ¹) În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor pentru deplasare pe întreg teritoriul țării. Compensarea cheltuielilor se efectuează în baza biletului de călătorie sau abonamentului procurat în modul stabilit”.	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (III Aviz nr. 21-1653 din 26.03.2024)	Urmare examinării proiectului definitivat de lege <i>privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor)</i> , număr unic 621/MA/2023 , în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsă de obiecții și propuneri.	Se ia act
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (I Aviz nr. 15/3156 din 14 august 2023)	<p>1. Articolul II:</p> <p>1) la pct. 3 din proiect: La art. 19 alin. (1), lit.b) cuvântul „excluse” se va substitui cu cuvântul „abrogă”.</p> <p>2) la pct. 5 din proiect: La art. 38, alin. (1), lit. b1) cuvântul „<i>minor</i>” se va exclude deoarece legislația în domeniul protecției copilului nu reglementează cuvântul „minor”. Totodată, conform prevederilor Codului Familiei nr. 1316/2000 și Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și copiilor separați de părinți <i>copil este persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu are capacitatea de exercițiu.</i></p> <p>2. Articolul III:</p> <p>1) la pct. 2 din proiect, în vederea acordării garantate a timpului de odihnă pentru perioada îndeplinirii obligațiilor serviciului militar peste limita stabilită, se propune</p>	<p>Nu se acceptă Articolul II a fost exclus din proiect.</p> <p>Nu se acceptă Articolul II a fost exclus din proiect.</p> <p>Se acceptă <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>

	<p>completarea alin. (2) după cum urmează: <i>iar cuvintele „poate fi alăturată” se substituie cu cuvintele „se alipește”.</i></p> <p>2) la pct. 3 din proiect, alin. (2) din art. 14¹ textul <i>„concediul în cazul adoptării copiilor nou-născuți sau luării sub tutelă a acestora”</i> se va substitui cu textul <i>„concediile pentru salariații care au adoptat copii sau i-au luat în plasament în serviciul de tutelă/curatelă”</i>, reieșind din modificările legislative care au fost operate la art. 127 din Codul muncii nr. 154/2003.</p>	<p>Se acceptă Au fost operate modificările de rigoare. <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (II Aviz nr. 15/3791 din 26 septembrie 2023)</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat demersul Ministerului Apărării nr. 11/1335 din 21 septembrie 2023 cu privire la avizarea repetată a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor</i>), nr. unic 621/MA/2023 și, în limita competenței sale, comunică despre lipsa obiecțiilor sau propunerilor.</p>	<p>Se ia act</p>
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (III Aviz nr. 15/1579 din 26 martie 2024)</p>	<p>În limita competenței sale, comunică despre lipsa obiecțiilor sau propunerilor.</p>	<p>Se ia act</p>
<p>Ministerul Finanțelor (I Aviz 07/4-03/355/1193 din 11 august 2023)</p>	<p>Cu referire la Art. III al proiectului de lege: La pct. 3 alin. (2) privind completarea art. 14¹ cu alin. (2)¹ cât și referitor la pct. 10 privind modificarea textului lit. j) din alin. (4) al art.32 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, comunicăm că, potrivit prevederilor art.8 din Legea nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pensiile,</p>	<p>Nu se acceptă Menționăm că prin proiectul de lege, în speță, amendamentele din Art.III pct.11, se propune excluderea acelor prevederi discriminatorii din art.32 alin.(4) lit.j) al Legii nr.162/2005, prin care perioada aflării în concediul de îngrijire a copilului se include în vechimea în muncă generală și în perioada necontributivă a militarului asimilată stagiului de cotizare, <i>dar nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar.</i> Concomitent, menționăm că prevederile art.124 alin.(3) al Codului Muncii nr.154/2003, stabilesc expres că: <i>„Concediul parțial</i></p>

ajutoarele bănești și compensațiile se plătesc de la bugetul de stat. Astfel, implementarea modificărilor propuse implică riscuri, inclusiv cu caracter bugetar, acestea având impact direct asupra bugetului de stat. Aducem la cunoștință că, este imperativă renunțarea la promovarea unor astfel de inițiative pe parcursul anului bugetar, deoarece această practică contravine normelor constituționale și legale în materie de finanțe publice. Mai mult ca atât este necesară o abordare complexă, sistemică a subiectelor de politici sociale, acestea consumând marea parte a resurselor bugetare. Or, fără o analiză și o resetare a întregului pachet de programe sociale, în condițiile în care angajamentele asumate nu pot fi acoperite financiar, nu are nici o justificare promovarea de noi inițiative.

plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți alternativ, în fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, cu condiția să nu se suprapună fracțiunile. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.”.

În raport cu colaboratorii altor structuri de forță care dispun de un asemenea drept și, respectiv, beneficiile care rezultă din acesta, inexistența unei asemenea norme în cazul militarilor FA constituie în fapt o inechitate socială și în consecință, acest lucru duce la următoarele:

- creează premise pentru plecări din serviciul militar al specialiștilor cu o pregătire calificată, preponderent către alte structuri de forță în care asemenea drept este garantat;

- poziționează serviciul militar drept unul mai defavorizat în comparație cu serviciul special din alte structuri de forță, scăzând astfel, motivația pentru încadrarea tinerilor specialiști în serviciul militar prin contract și, respectiv, diminuându-se semnificativ nivelul de atractivitate a profesiei de militar în rândul populației în comparație cu serviciul special.

Reieșind din faptul că concediul de îngrijire a copilului poate fi acordat nu numai femeilor dar și bărbaților, acest subiect este actual pentru întregul efectiv al Armatei Naționale precum și pentru efectivul Inspectoratului General de Carabinieri care de asemenea nu beneficiază de astfel de concediu.

Suplimentar, menționăm că art. 18 al Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, stabilește că la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul și lit f) care prevede: „f) alte perioade de activitate prevăzute de legislație.”.

Respectiv, având la bază aceste prevederi, faptul că se propun a fi

	<p>La pct. 6 completarea art. 18 cu alin. (5) nu se acceptă, dat fiind faptul că atât atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova cât și ale Consiliului Suprem de Apărare sunt specificate în art. 22 și art. 30 ale Legii 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, mai mult că atât atribuția expresă privind</p>	<p>excluse cele discriminatorii menționate supra și, respectiv, faptul că, anume Legea nr.162/2006 cu privire la statutul militarilor, în calitate de act normativ special stabilește statutul juridic al militarilor FA, raporturile juridice de serviciu, modul de îndeplinire a serviciului militar, drepturile, libertățile, garanțiile, interdicțiile și restricțiile acestora, considerăm oportun ca asemenea prevederi (similare cu cele din art.124 alin.(3) din Codul Muncii) să se regăsească expres și în Legea nr.162/2005.</p> <p>În cazul în care acest amendament nu se va opera, militarii prin contract ai FA (odată cu excluderea prevederilor discriminatorii din art.32 alin.(4) lit.j) a Legii nr.162/2005), la calcularea perioadei de aflare în concediul parțial plătit de îngrijire a copilului în calculul vechimii calendaristice a serviciului militar (pentru stabilirea în viitor a pensiei), vor dispune de dreptul de a face trimitere la prevederile art.124 alin.(3) al Codului Muncii nr.154/2003.</p> <p>Având în vedere cele expuse, în scopul creării unui echilibru între viața profesională și cea de familie, promovarea profesiei de militar, asigurarea protecției sociale a militarilor și respectarea principiului echilibrului dintre reglementările concurente, se propune:</p> <p>completarea Legii nr.162/2005 cu o normă prin care perioada acestui concediu se include în calculul calendaristic în serviciul militar și, respectiv,</p> <p>excluderea din Legea nr.162/2005, a acestei prevederi discriminatorii din art.32 alin.(4) lit.j).</p> <p>Suplimentar, menționăm că, introducerea unor asemenea amendamente nu va avea un impact financiar asupra bugetului de stat în perioada anilor 2024-2026.</p> <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Din redacția alin.(5) la art.18 a fost exclus Consiliul Suprem de Apărare însă, considerăm că Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pentru cazurile de urgență, asediu sau de război poate fi abilitată să aprobe militarilor sporuri, indemnizații sau alte plăți suplimentare, prin prisma prevederilor art.22 lit.i) al Legii</p>
--	--	---

stabilirea sporurilor, indemnizațiilor sau altor plăți suplimentare nu este prevăzută.

Cu referire la Art. IV al proiectului de lege, atenționăm repetat că alin. (1) prevede intrarea în vigoare a modificărilor propuse la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ceea ce contravine prevederilor art. 131, alin. (6) din Constituție, precum că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Cu referire la Nota informativă Dat fiind faptul că propunerile de la ***pct.3*** și ***pct. 10 al Art. III*** reprezintă politici în domeniul protecției sociale, în cazul în care Ministerul Muncii și Protecției Sociale va considera oportună implementarea modificărilor propuse, Nota informativă urmează a fi completată cu calcule privind estimarea costului pentru implementarea acestor prevederi.

nr.212/2004: „i) exercită alte atribuții necesare.”.

Suplimentar, menționăm că, prin analogie, în perioada stării de urgență legată de pandemia de COVID-19, Comisia pentru Situații de Urgență (CSU) și-a asumat atribuție similară cu cea propusă prin proiectul de lege (de a fi pusă pe seama (CSE), prin care a acordat supliment substanțial la salariul de funcție pentru motivarea financiară a personalului din cadrul asistenței medicale urgente prespitalicești și celei primare, implicat în acordarea asistenței medicale pacienților cu COVID-19.

Respectiv, pentru a evita pe viitor, în cazurile de urgență, asediu sau de război a unor asemenea situații când nu este timp și loc pentru urmarea tuturor procedurilor stabilite de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și/sau Hotărârea Guvernului nr.610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, considerăm oportun ca Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, să fie completată cu prevederi prin care un asemenea organ ca Comisia pentru Situații Excepționale (care acționează rapid în situații de forță majoră și fără de amânare) să fie abilitată cu dreptul de a stabili pentru militari asemenea sporuri, indemnizații etc.

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

Nu se acceptă

În nota informativă la proiect au fost introduse argumentele pentru care legea urmează a intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova iar implementarea acesteia nu va presupune cheltuieli financiare.

Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II

Nu se acceptă

Introducerea unor asemenea amendamente nu va avea un impact financiar asupra bugetului de stat în anul 2024.

	<p>În această ordine de idei, Ministerul Finanțelor comunică disponibilitatea de a reveni asupra proiectului de lege în formula revizuită și însoțită de estimări privind impactul financiar al normelor propuse asupra bugetului de stat.</p>	
<p>Ministerul Finanțelor (II Aviz 07/4-04/437 din 09 octombrie 2023)</p>	<p>Ministerul Finanțelor, la solicitarea Ministerului Apărării nr. 11/1335 din 21 septembrie 2023, a examinat repetat proiectul de lege <i>privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor)</i> (nr. unic 621/MA/2023) și reiterează obiecțiile expuse în avizul nr.07/4-03/355/1193 din 11 august 2023.</p> <p>Cu referire la Art. III al proiectului de lege: La pct. 3 alin. (2) privind completarea art. 14¹ cu alin. (2)¹ cât și referitor la pct. 10 privind modificarea textului lit. j) din alin. (4) al art.32 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, comunicăm că, potrivit prevederilor art.8 din Legea nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pensiile, ajutoarele bănești și compensațiile se plătesc de la bugetul de stat. Astfel, implementarea modificărilor propuse implică riscuri, inclusiv cu caracter bugetar,acestea având impact direct asupra bugetului de stat. Aducem la cunoștință că, este imperativă renunțarea la promovarea unor astfel de inițiative pe parcursul anului bugetar, deoarece această practică contravine normelor constituționale și legale în materie de finanțe publice. Mai mult ca atât este necesară o abordare complexă, sistemică a subiectelor de politici sociale, acestea consumând marea parte a resurselor bugetare. Or, fără o analiză și o resetare a întregului pachet de programe sociale, în condițiile în care</p>	<p>Se acceptă parțial Prevederile prin care art.14¹ se completează cu alin.(2¹) au fost excluse având la bază prevederile: - art.124 alin.(3) din Codul Muncii nr.154/2003 care stabilesc: „Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți alternativ, în fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, cu condiția să nu se suprapună fracțiunile. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.”; - art.2 alin.(2) ale aceluiași Cod care stabilesc: „Prezentul cod se aplică și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative.”. Totodată, cu referire la obiecția Ministerului Finanțelor privind excluderea din Art.III pct.11 a prevederilor care se referă la abrogarea în art.32 alin. (4) lit. j) din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor a prevederilor exprese prin care „concediul pentru îngrijirea copilului nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar”, menționăm că, Ministerul Apărării nu susține obiecția și argumentările invocate de MF, reieșind din argumentele prezentate mai sus și, respectiv, reiterează poziția sa privind necesitatea abrogării acestor prevederi inechitabile și discriminatorii. Totodată,</p>

	<p>angajamentele asumate nu pot fi acoperite financiar, nu are nici o justificare promovarea de noi inițiative.</p> <p>La pct. 6 completarea art. 18 cu alin. (5) nu se acceptă, dat fiind faptul că atât atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova cât și ale Consiliului Suprem de Apărare sunt specificate în art. 22 și art. 30 ale Legii 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, mai mult că atât atribuția expresă privind stabilirea sporurilor, indemnizațiilor sau altor plăți suplimentare nu este prevăzută.</p> <p>Cu referire la Art. IV al proiectului de lege, atenționăm repetat că alin. (1) prevede intrarea în vigoare a modificărilor propuse la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ceea ce contravine prevederilor art. 131, alin. (6) din Constituție, precum că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.</p> <p>Cu referire la Nota informativă Dat fiind faptul că propunerile de la pct.3 și pct. 10 al Art. III reprezintă politici în domeniul protecției sociale, în cazul în care Ministerul Muncii și Protecției Sociale va considera oportună implementarea modificărilor propuse, Nota informativă urmează a fi completată cu calcule privind estimarea costului pentru implementarea acestor prevederi. În această ordine de idei, Ministerul Finanțelor comunică disponibilitatea de a reveni asupra proiectului de lege în formula revizuită și însoțită de estimări privind impactul financiar al normelor propuse</p>	<p>Nota informativă a fost completată cu calcule privind estimarea costului pentru implementarea acestor prevederi și a fost elaborată Analiza Impactului de Reglementare <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Se acceptă Punctul respectiv din Art.III la proiectul de lege, a fost exclus în totalitate. <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Se acceptă Nota informativă a fost completată cu calcule privind estimarea costului pentru implementarea acestor prevederi și a fost elaborată Analiza Impactului de Reglementare. Suplimentar, menționăm că redacția alin.(1) a fost expusă precum urmează: „Prezenta lege intră în vigoare la o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor Art.III pct.11, care se pun în aplicare începând cu 1 ianuarie 2025.”. <u>Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II</u></p> <p>Se acceptă parțial Prevederile prin care art.14¹ se completează cu alin.(2¹) au fost excluse având la bază prevederile: - art.124 alin.(3) din Codul Muncii nr.154/2003 care stabilesc: „Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți alternativ, în fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, cu condiția să nu se suprapună fracțiunile. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.”; - art.2 alin.(2) ale aceluiași Cod care stabilesc: „Prezentul cod se aplică și raporturilor de muncă reglementate prin</p>
--	--	---

	<p>asupra bugetului de stat.</p>	<p>legi organice și prin alte acte normative.”.</p> <p>Totodată, Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin avizul 15/3791 din 26 septembrie 2023, susține proiectul de lege, neexprimând obiecții/propuneri la Art.III pct.11 (prin care în art.32 alin. (4) lit. j) din Legea nr.162/2005, se abrogă prevederile din care prezumă că: „concediul pentru îngrijirea copilului nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar”).</p> <p>La fel, Nota informativă a fost completată cu calcule privind estimarea costului pentru implementarea acestor prevederi și a fost elaborată Analiza Impactului de Reglementare.</p>
<p>Ministerul Finanțelor (III Aviz nr.07/2-17/121 din 29.03.2024)</p>	<p>La solicitarea Ministerului Apărării nr. 11/435 din 21.03.2024, Ministerul Finanțelor a examinat repetat <i>proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (număr unic 621/MA/2024)</i> și reiterează obiecția expusă în demersul anterior nr. 07/4-04/437 din 09 octombrie 2023, ce ține de imposibilitatea susținerii propunerii înaintate la Art. III, pct.9 din proiectul de lege.</p> <p>Atragem atenția asupra faptului că, implementarea modificărilor propuse, și anume includerea concediului de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani în vechimea serviciului militar, prin abrogarea lit. j) alin. (4) art. 32 din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, va avea impact financiar.</p> <p>Astfel, cu toate că Nota informativă a fost completată cu costul de implementare a proiectului dat, care va constitui <i>6,44 mil. lei</i> pentru anul 2024, <i>1,76 mil. lei</i> - anul 2025, <i>2,18 mil. lei</i> - anul 2026 și <i>2,5 mil. lei</i> - anul 2027, totuși nu a fost identificată sursa de finanțare a cheltuielilor solicitate.</p> <p>În acest sens, menționăm că, mijloace financiare pentru măsura dată nu au fost bugetate și, respectiv, propunerea înaintată este o politică nouă și conform prevederilor cadrului legal urmează a fi examinată în procesul elaborării CBTM 2025-2027.</p> <p>În contextul celor relatate, Ministerul Finanțelor este</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Amendamentul din Art. III pct.10 al proiectului de lege nu poate avea impact financiar în anul 2024, din considerentul că atât în proiectul de lege (în speță Art.IV pct.(1)) cât și în Nota Informativă la acesta, se menționează expres că prevederile pct. 10 din Art.III se pun în aplicare începând cu 1 ianuarie 2025. Respectiv, impactul financiar al acestui amendament nu va fi resimțit în anul 2024, precum se menționează în avizul Ministerului Finanțelor, ci în 2025. Concomitent, menționăm că Ministerul Apărării a dat către Ministerul Finanțelor propunerile la această politică nouă pentru a fi inclusă în CBTM 2025-2027, document care recent a fost aprobat.</p> <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>

	privat de posibilitatea susținerii proiectului în cauză la etapa actuală.	
Ministerul Finanțelor („0” Aviz nr.07/2-17/144 din 04.04.2024)	Ministerul Finanțelor, referitor la Avizul nr. 07/2-17/121 din 29 martie 2024, intervine cu următoare rectificare: sintagma „pentru anul 2024,” urmează a fi substituită cu sintagma „inclusiv:”.	Nu se acceptă Rectificarea în cauză nu schimbă oricum poziția Ministerului Finanțelor vizavi de proiectul de lege expusă în avizul anterior (cu nr.07/2/17/121 din 29.03.2024). Ministerul Apărării a dat către Ministerul Finanțelor propunerile la această politică nouă pentru a fi inclusă în CBTM 2025-2027, document care recent a fost aprobat.
Ministerul Afacerilor Interne (I Aviz nr.42/3676 din 14 august 2023)	<p>La art.I din proiect:</p> <p>La art.15 alin.(3), redacția propusă de autorul proiectului este ambiguă or, se creează imprecizie referitor la categoriile de militari și subiecți cu drept de acordare a gradelor militare. Prin urmare, în scopul eradicării disensiunilor de interpretare, textul se va revizui și se va expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, iar într-o frază să fie exprimată o singură idee, în accepțiunea prevederilor art.54 lit.a) lit.b) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>La art.II din proiect:</p> <p>Pornind de la faptul că art.4 din Legea nr.1244/2022 nu face o diferențiere de gen la formare rezervei Forțelor Armate, considerăm necesară o abordare unitară în modificările propuse la art.3 alin.(3) din Legea nr.1245/2022.</p> <p>Subsidiar, art.57 alin.(1) din Constituție Republicii Moldova prevede că „Apărarea Patriei este un drept și o datorie sfântă a fiecărui cetățean”.</p> <p>La pct.5 cu referire la modificarea art.38 se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul</p>	<p>Nu se acceptă Art.I a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p>

	<p>textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. În continuare, pentru o înțelegere corectă a obiecției date, exemplificăm că înainte de textul „de către comandantul centrului militar” se va completa cu cuvintele „cu textul”, iar sintagma „supuși militari” se va substitui cu sintagma „supuși militar”.</p> <p>Subsidiar, în nota informativă la rubrica „Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite”, după sintagmele „Legea nr.90”, „Legea nr.108” și „Legea nr.75” se va completa cu anul adoptării actului normativ, deoarece, potrivit tehnicii legislative referințele la actele normative se vor expune ținând cont de prevederile art.42 alin.(5) și art.55 alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”, conform următorului exemplu: „Legea nr.100/2017”.</p>	<p>Se acceptă Au fost operate modificările de rigoare în nota informativă la proiect.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne (II Aviz nr. 42/4378 din 28 septembrie 2023)</p>	<p>Ministerul Afacerilor Interne a examinat repetat proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) (nr. unic 621/MA/2023) și reiterează poziția expusă prin avizul nr. 42/ 3676 din 14 august 2023.</p> <p>Concomitent, la art.II din proiect: La pct.5 cu referire la modificarea art.38 se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” și în continuare, pentru o înțelegere corectă a obiecției date, exemplificăm că cuvintele „supuși militari” se va substitui cu cuvintele</p>	<p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p>

	<p>„supuși militar”.</p> <p>La art.I din proiect: La art.15 alin.(3), redacția propusă de autorul proiectul este ambiguă or, se creează imprecizie referitor la categoriile de militari și subiecți cu drept de acordare a gradelor militare. Prin urmare, în scopul eradicării disensiunilor de interpretare, textul se va revizui și se va expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, iar într-o frază să fie exprimată o singură idee, în accepțiunea prevederilor art.54 lit.a) lit.b) din Lege nc.100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>La art.II din proiect: Pornind de la faptul că art.4 din Legea nr.1244/2022 nu face o diferențiere de gen la formare rezervei Forțelor Armate, considerăm necesară o abordare unitară în modificările propuse la art.3 alin.(3) din Legea nr.1245/2022. Subsidiar, art.57 alin.(1) din Constituție Republicii Moldova prevede că „Apărarea Patriei este un drept și o datorie sfântă a fiecărui cetățean”.</p> <p>Concomitent, la art.II din proiect: La pct.5 cu referire la modificarea art.38 se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” și în continuare, pentru o înțelegere corectă a obiecției date, exemplificăm că cuvintele „supuși militari” se va substitui cu cuvintele „supuși militar”.</p>	<p>Nu se acceptă Art.I a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne (III Aviz nr.42/1385 din 27 martie 2024)</p>	<p>Ministerul Afacerilor Interne a examinat repetat proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea</p>	<p>Se ia act</p>

	Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) nr. unic 621/MA/2023 și în limita competenței funcționale, comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.	
Ministerul Educației și Cercetării (I Aviz 08/1-09/3598 din 07 august 2023)	<p>La art.I, art.15. alin. (3), lit.b) se va exclude „soldaților și”, deoarece gradele militare li se acordă soldaților în rezervă de către conducătorul organului administrativ-militar teritorial (lit.a).</p> <p>La art.II, (6), art.41 cuvintele „persoanelor”, „persoanele” se vor substitui corespunzător cu cuvintele „cetățenilor”, „cetățenii”.</p> <p>La art.III, (11) art.33, alin.(2) lit.a) este necesar să fie completată cu poziție „- sergent principal” și în care se va stabili termenul de aflare în gradul militar respectiv. Completarea respectivă se impune a fi introdusă având în vedere prevederea din proiect prevăzută la art.II, (3), care conține gradul militar de sergent principal.</p>	<p>Nu se acceptă Art.I a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă Termenii de aflare în gradul militar de „sergent principal” nu pot fi stabiliți așa precum Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, nu stabilește termenii de aflare în grad militar de „colonel” pentru ofițeri (pentru a primi de ex. gradul militar primar de „general de brigadă”). <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>
Ministerul Educației și Cercetării (II Aviz 08/1-09/5039 din 29 septembrie 2023)	Ministerul Educației și Cercetării examinat repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative <i>completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor</i> , nr. unic 621/MA/2023 și, în limita competenței funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act
Ministerul Educației și Cercetării (III Aviz 07-09/1941 din 25 martie 2024)	Se susține fără obiecții și propuneri	Se ia act
Ministerul Sănătății (I Aviz nr.14/2937 din 15 august 2023)	La pct. 5. din proiect: articolul 38 alineatul (1): litera c) Se propune de a fi expus în următoarea redacție: „c) în a căror întreținere, confirmată prin actul emis de autoritatea competentă , se află	Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.

	<p>tatăl, mama, soția (soțul), fratele, sora, bunicul sau bunica, care, conform stării lor de sănătate, potrivit concluziei medicale a instituției medico-sanitare, în conformitate cu modelul aprobat de Ministerul Sănătății sau recomandării Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă privind necesitatea îngrijirii permanente a persoanei cu dizabilități, precum și alți membri ai familiei care nu au atins vârsta de 18 ani, în cazul în care nu există alte persoane obligate prin lege să întrețină aceste categorii de cetățeni;”.</p> <p>Potrivit legislației în vigoare, și anume: Legea Nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități; Legea asistenței sociale nr. 547/2003; Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, desemnarea persoanelor care îngrijesc de contingentele nominalizate în articolul respectiv din legea prenotată (tatăl, mama, soția (soțul), fratele, sora, bunicul sau bunica, copiii care nu au atins vârsta de 18 ani), este atribuire a structurilor corespunzătoare de protecție socială din subordinea autorităților publice locale.</p> <p>Deasemeni, Codul civil al Republicii Moldova COD Nr. 1107/2002, art. 32 reglementează instituirea măsurii de ocrotire judiciară în privința persoanei fizice.</p>	
<p>Ministerul Sănătății (II Aviz nr.14/3430 din 25 septembrie 2023)</p>	<p>Ministerul Sănătății a examinat proiectul de lege definitivat pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor), nr. unic 621/MA/2023, în care sunt incluse modificările propuse în scrisoarea nr. 14/2937 din 15.08.2023, expediat spre reavizare și comunică despre lipsa altor propuneri de modificare și completare.</p>	<p>Se ia act</p>
<p>Ministerul Sănătății (III Aviz nr.12/1332)</p>	<p>La solicitarea Ministerului Apărării nr. 11/435 din 21.03.2024, Ministerul Sănătății a examinat repetat</p>	<p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p>

<p>din 28.03.2024)</p>	<p>proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patrii și Legii cu privire la statutul militarilor) (număr unic 621/MA/2023), și în scopul excluderii interpretării ambigue a prevederilor legale, propune ajustarea redacțională la Art. II, p 5 după cum urmează: „5. Articolul 38, litera c) va avea următorul cuprins: „c) în a căror întreținere, confirmată prin actul emis de autoritatea competentă, se află tatăl, mama, soția (soțul), fratele, sora, bunicul sau bunica, care, conform stării lor de sănătate, potrivit concluziei medicale și/sau recomandărilor Consiliului național pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă, necesită îngrijiri permanente, precum și alți membri ai familiei care nu au atins vârsta de 18 ani, în cazul în care nu există alte persoane obligate prin lege să întrețină aceste categorii;”;</p>	
<p>Cancelaria de Stat (I Aviz nr. 22-69-8519 din 11 august 2023)</p>	<p>I. La Art. III al proiectului de lege 1. La pct. 2 privind completarea art. 14 cu alin. (8¹), propunem revizuirea și argumentarea necesității includerii normei date, or, art. 111 alin. (5) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, prevede modalitatea recuperării zilelor declarate lucrătoare.</p>	<p>Se acceptă parțial În fapt prevederi similare se regăsesc și în pct.112 alineatul trei al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.941/2006, prevederi care, de asemenea, au fost preluate din Codul Muncii. Totuși, pornind de la faptul că anume Legea nr.162/2006 cu privire la statutul militarilor, în calitate de act normativ special stabilește statutul juridic al militarilor FA, raporturile juridice de serviciu, modul de îndeplinire a serviciului militar, drepturile, libertățile, garanțiile, interdicțiile și restricțiile acestora, considerăm oportun ca asemenea prevederi (chiar dacă sunt preluate din Codul Muncii și/sau din HG nr.941/2006) să se regăsească în primul rând în Legea nr.162/2005, fapt ce nu este interzis atât timp cât aceste prevederi care se propune a fi incluse în legea specială nu deviază de la legea generală, în cazul dat Codul Muncii. <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>

2. La pct. 3 privind completarea art. 14¹ cu alin. (2¹) prin care se propune includerea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani în *vechimea calendaristică* în serviciul militar, propunem revizuirea și argumentarea suplimentară a necesității includerii normei date, or, argumentele expuse precum că, aceste prevederi sunt discriminatorii și în scopul respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente nu sunt justificate.

Totodată, Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, prevede modalitatea de calcul a vechimii în muncă, respectiv sub incidența Legii nominalizate cad militari ai Forțelor Armate, colaboratori ai Serviciului de Protecție și Pază de Stat, ofițeri de informații și securitate, persoane din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, persoane din efectivul de comandă suprem și colaboratori care îndeplinesc serviciul special prin contract în cadrul Centrului

National Anticorupție, funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, pensionari din rândul militarilor forțelor armate, al organelor securității statului, al persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Conex, în corespundere cu cele expuse a se revizui și pct. 10 din proiect prin care se propune excluderea art. 32 alin. (4) lit. j).

Se acceptă parțial

În fapt prin proiectul de lege, în speță, amendamentele din Art.III pct.11, se propune excluderea acelor prevederi discriminatorii din art.32 alin.(4) lit.j) al Legii nr.162/2005, prin care perioada aflării în concediul de îngrijire a copilului se include în vechimea în muncă generală și în perioada necontributivă a militarului asimilată stagiului de cotizare, *dar nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar*. Concomitent, menționăm că noile prevederi ale art.124 alin.(3) al Codului Muncii nr.154/2003, introduse prin Legea nr.195/2002 pentru modificarea unor acte normative (intrată în vigoare odată cu publicarea în Monitorul Oficial nr.246-250/478 din 05.08.2022) stabilesc expres că: „*Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți alternativ, în fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, cu condiția să nu se suprapună fracțiunile. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.*”.

Suplimentar, menționăm că art. 18 al Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, stabilește că la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul și lit f) care prevede: „f) alte perioade de activitate prevăzute de legislație.”.

Respectiv, având la bază aceste prevederi, faptul că se propun a fi excluse cele discriminatorii menționate supra și, respectiv, faptul că, anume Legea nr.162/2006 cu privire la statutul militarilor, în calitate de act normativ special stabilește statutul juridic al militarilor FA, raporturile juridice de serviciu, modul de îndeplinire a serviciului militar, drepturile, libertățile, garanțiile, interdicțiile și restricțiile acestora, considerăm oportun ca asemenea prevederi (similare cu cele

3. La pct. 4 privind completarea art. 17 cu alin. (3¹), considerăm necesar revizuirea și argumentarea acestei propuneri în corespundere cu art. 17 alin. (1) și (3), care prevăd asigurarea dreptului la transport a militarilor în cazuri expres stabilite.

din art.124 alin.(3) din Codul Muncii) să se regăsească expres și în Legea nr.162/2005.

În cazul în care acest amendament nu se va opera, militarii prin contract ai FA (odată cu excluderea prevederilor discriminatorii din art.32 alin.(4) lit.j) a Legii nr.162/2005), la calcularea perioadei de afare în concediul parțial plătit de îngrijire a copilului în calculul vechimii calendaristice a serviciului militar (pentru stabilirea în viitor a pensiei), vor dispune de dreptul de a face trimitere la prevederile art.124 alin.(3) al Codului Muncii nr.154/2003.

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

Nu se acceptă

Art.31 alin.(1) al Legii nr.2019/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri stabilește că: „În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, carabinierul are dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor).”.

Rezultă că, asemenea drept pentru militarii din cadrul IGC este garantat prin Legea nr.2019/2018 chiar dacă prevederea respectivă este contrară celei din art.64 alin.(6) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014 care stabilește: „„Transportul rutier în trafic național în cazul persoanelor ce beneficiază, conform legii, de dreptul la transport gratuit sau cu înlesniri, cu excepția copiilor cu vârsta de până la 7 ani, se efectuează în baza biletului sau abonamentului procurat în modul stabilit, cu compensarea ulterioară a cheltuielilor de către instituția în care activează persoana sau de către organele de asistență socială competente, după caz”.

Suplimentar că asemenea prevederi ce țin de dreptul la călătorie gratuită în transportul public se regăsesc și în alte acte legislative cu privire la colaboratorii din MAI, SIS, SPPS.

Respectiv, considerăm că amendamentul în cauză este necesar în vederea:

- garantării condițiilor optime pentru realizarea la nivel a atribuțiilor funcționale și obligațiilor de serviciu de către militarii Armatei Naționale așa precum le sunt asigurate și le îndeplinesc cei din

	<p>4. La pct. 5 privind completarea art. 18 cu alin. (5), propunem a fi exclus, reieșind din faptul că atât atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova cât și ale Consiliului Suprem de Apărare sunt specificate în art. 22 și art. 30 ale Legii 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, mai mult ca atât atribuția expresă privind stabilirea sporurilor, indemnizațiilor sau altor plăți suplimentare nu este reglementată.</p> <p>5. La pct. 7 privind completarea art. 23 cu alin.(5) referitor</p>	<p>structurile de forță menționate supra; - asigurarea respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente;</p> <p>- excluderii unei abordări diferențiate (cu referire la drepturi, garanții sociale) a militarilor Armatei Naționale în raport cu colaboratorii structurilor de forță menționate supra.</p> <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Din redacția alin.(5) la art.18 a fost exclus Consiliul Suprem de Apărare însă, considerăm că Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pentru cazurile de urgență, asediu sau de război poate fi abilitată să aprobe militarilor FA sporuri, indemnizații sau alte plăți suplimentare, prin prisma prevederilor afiliate din art.22 lit.i) al Legii nr.212/2004: „i) exercită alte atribuții necesare.”.</p> <p>Suplimentar, menționăm că, prin analogie, în perioada stării de urgență legată de pandemia de COVID-19, Comisia pentru Situații de Urgență (CSU) și-a asumat atribuție similară cu cea propusă prin proiectul de lege (de a fi pusă pe seama (CSE), prin care a acordat supliment substanțial la salariul de funcție pentru motivarea financiară a personalului din cadrul asistenței medicale urgente prespitalicești și celei primare, implicat în acordarea asistenței medicale pacienților cu COVID-19.</p> <p>Respectiv, pentru a evita pe viitor, în cazurile de urgență, asediu sau de război a unor asemenea situații când nu este timp și loc pentru urmarea tuturor procedurilor stabilite de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și/sau Hotărârea Guvernului nr.610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, considerăm oportun ca Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, să fie completată cu prevederi prin care un asemenea organ ca Comisia pentru Situații Excepționale (care acționează rapid în situații de forță majoră și fără de amânare) să fie abilitată cu dreptul de a stabili pentru militari asemenea sporuri, indemnizații etc.</p> <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Nu se acceptă</p>
--	---	--

la oferirea copiilor de militari în mod prioritar a locurilor în instituțiile publice de învățământ general, precum și în taberele de odihnă, propunem revizuirea acestei norme din considerentul că, potrivit Constituției Republicii Moldova și Codului educației nr. 152/2014, dreptul la învățământ este asigurat și se întemeiază pe principiile egalității și incluziunii sociale, excepție făcând doar anumite categorii de copii expres stabilite prin lege.

II. La Art. IV al proiectului de lege

1. Cu referire la necesitatea intrării în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, propunem argumentarea suplimentară în nota informativă, conform cerințelor prevăzute la art. 56 alin. (1) și alin. (3) ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. Suplimentar, în cazul lipsei argumentelor justificative privind necesitatea intrării în vigoare la data publicării, propunem excluderea art. IV din prezentul proiect, cu intrarea în vigoare a prezentei hotărâri peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

2. Referitor la alin.(2), potrivit Legii nr. 100/2017, art. 73 alin.(3) actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv, respectiv propunem a fi exclus.

Menționăm că, în fapt, prevederile art.23 alin.(5) a Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, stabilesc deja dreptul copiilor de militari (la locul de trai al militarilor), să li se ofere, cu prioritate, locuri în instituțiile preșcolare și de cultură generală, precum și în taberele de odihnă. Diferența dintre aceste actuale prevederi și cele care se propun prin amendamentele la proiectul de lege, este că se exclude apariția acestui drept în dependență de „locul de trai”. Amendamentul își propune ca scop ca copiii militarilor să dispună de acest drept indiferent de locul aflării instituției (la locul de trai sau la locul îndeplinirii serviciului de către părinții/militari ai acestor copii). Respectiv, prin aceasta se va asigura:

- incluziunea socială a militarilor și membrilor familiilor lor;
- eliminarea barierelor pentru bărbați și femeile militari în egală măsură, de a îmbina viața profesională cu cea de familie și astfel, asigurarea echilibrului dintre viața profesională și viața personală a angajaților din sectorul de apărare și securitate.

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

Nu se acceptă

În nota informativă la proiect au fost introduse argumentele pentru care legea urmează a intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În plus, Art. IV nu poate fi exclus deoarece în sarcina Guvernului trebuie să fie pusă expres sarcina ajustării cadrului său normativ în concordanță cu prevederile proiectului de lege (în termen de 6 luni).

Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II

Se acceptă

Au fost operate modificările de rigoare prin excluderea alin.(2) din Art.IV.

Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II

	<p>II. La nota informativă în conformitate cu prevederile art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, în nota informativă se stabilește necesitatea și temeiul elaborării proiectului, se prezintă argumentarea de rigoare și se analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi în legislația națională. Cu toate acestea, în notă nu se prezintă argumente suficiente pentru modificările operate, respectiv se propune argumentarea suplimentară.</p>	<p>Se acceptă Au fost operate modificările de rigoare în nota informativă la proiect.</p>
<p>Cancelaria de Stat (II Aviz nr. 22-69-10546 din 04 octombrie 2023)</p>	<p>Urmare a examinării repetate a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) (<i>număr unic 621/MA/2023</i>), Cancelaria de Stat în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.</p> <p>I. La Art. III al proiectului de lege</p> <p>1. La pct. 2 privind completarea art. 14 cu alin. (8¹), propunem excluderea normei date, or argumentele expuse le considerăm nejustificate, iar prevederile art. 111 alin. (5) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, sunt aplicabile și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte.</p> <p>2. Propunem repetat revizuirea pct. 3 privind completarea art. 14¹ cu alin. (2¹) prin care se propune includerea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani în <i>vechimea calendaristică</i> în serviciul militar, or, argumentele expuse le considerăm nejustificate.</p> <p>Conex, Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, prevede modalitatea de calcul a vechimii în muncă, respectiv sub incidența Legii nominalizate cad militari ai Forțelor Armate, colaboratori ai Serviciului de Protecție și Pază de Stat, ofițeri de informații</p>	<p>Se acceptă Au fost excluse prevederile respective din pct.2 Art.III la proiectul de lege.</p> <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Se acceptă parțial Prevederile prin care art.14¹ se completează cu alin.(2¹) au fost excluse având la bază prevederile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - art.124 alin.(3) din Codul Muncii nr.154/2003 care stabilesc: „Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți alternativ, în fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, cu condiția să nu se suprapună fracțiunile. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.”; - art.2 alin.(2) ale aceluiași Cod care stabilesc: „Prezentul cod se aplică și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative.”.

și securitate, persoane din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, persoane din efectivul de comandă suprem și colaboratori care îndeplinesc serviciul special prin contract în cadrul Centrului
National Anticorupție, funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, pensionari din rândul militarilor forțelor armate, al organelor securității statului, al persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. Subsidiar, în corespundere cu cele expuse a se revizui și pct. 11 din proiect prin care se propune excluderea art. 32 alin. (4) lit. j).

3. La pct. 4 privind completarea art. 17 cu alin. (3¹), propunem repetat revizuirea, or, prevederile art. 17 alin. (1) și (3), reglementează dreptul la transport a militarilor în cazuri expres stabilite.

Totodată, cu referire la obiecția Cancelariei de Stat privind excluderea din Art.III pct.11 a prevederilor care se referă la abrogarea în art.32 alin. (4) lit. j) din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor a prevederilor exprese prin care „concediul pentru îngrijirea copilului nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar”, menționăm că, Ministerul Apărării **nu susține** obiecția și argumentările invocate de cancelarie, reieșind din argumentele prezentate mai sus și, respectiv, reiterează poziția sa privind necesitatea abrogării acestor prevederi discriminatorii.
Suplimentar, menționăm că Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin avizul 15/3791 din 26 septembrie 2023, susține proiectul de lege neexprimând obiecții/proponeri la Art.III pct.11 (prin care în art.32 alin. (4) lit. j) din Legea nr.162/2005, se abrogă prevederile: „concediul pentru îngrijirea copilului nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar”).

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

Nu se acceptă

În prezent, mai multe categorii de personal din cadrul sistemului organelor securității statului (SIS, SPPS, Poliția de Frontieră) și sistemului de siguranță și ordine publică (Poliția, membrii gărzilor populare) beneficiază de dreptul de a călători gratuit în transportul public în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.
Acest fapt este reflectat în legile speciale care reglementează organizarea și funcționarea acestor structuri, precum și în legislația privind statutul funcționarilor publici cu statut special din cadrul acestor structuri (art. 52 alin. (2) al Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate; art. 48 al Legii nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat; art. 47 alin. (1) și (2) al Legii nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne).
Inclusiv, acest drept a fost dobândit de militarii-carabinieri, concomitent cu intrarea în vigoare a Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri (art. 31).
Totodată, o astfel de practică este răspândită pe larg în majoritatea

	<p>4. La pct. 5 privind completarea art. 18 cu alin. (5), urmează a fi exclus, or atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova cât și ale Consiliului</p>	<p>statelor din spațiul european (Austria, România, Bulgaria, Ucraina etc.), în țările-membre CSI (Federația Rusă, Belarus, Armenia etc.), precum și în alte state ale lumii (SUA, Israel etc.), unde militarii dispun de dreptul la călătorie gratuită în transportul public sau cel puțin la compensarea cheltuielilor legate de utilizarea transportului în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.</p> <p>În același timp, cu regret, militarii prin contract/în termen ai Armatei Naționale nu dispun de astfel de înlesniri, deși legislația în vigoare prevede că serviciul militar este o formă specială de îndeplinire a serviciului public, există o listă exhaustivă a cazurilor când militarul îndeplinește îndatoririle serviciului militar și se consideră aflat în exercițiul funcției (art. 17 alin. (1) al Legii nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei), iar atribuțiile Ministerului Apărării, de asemenea, țin de asigurarea securității și apărării naționale.</p> <p>Astfel, amendamentul este necesar în vederea garantării condițiilor optime pentru realizarea atribuțiilor funcționale și obligațiilor de serviciu de către militarii prin contract ai Forțelor Armate, precum și pentru asigurarea respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente.</p> <p>Asemenea amendament nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare având în vedere că asigurarea de către autoritățile locale a unui asemenea drept, va fi un venit ratat, similar cu cazurile actuale în care colaboratorii MAI (inclusiv militarii IGC), SIS și SPPS beneficiază deja de un asemenea drept.</p> <p>E de remarcat că, în privința acestui amendament au fost divergențe cu Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) însă, ulterior, datorită ajustării acestuia la o formulă agreabilă și de MA și de CALM, s-a ajuns la un numitor comun, fiind dat un aviz pozitiv (nr. ieșire 157 din 29.04.2024).</p> <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Se acceptă Pct. respectiv din Art.III privind completarea art. 18 al Legii nr.162/2005 cu alin. (5), a fost exclus.</p>
--	---	--

Suprem de Apărare sunt specificate în art. 22 și art. 30 ale Legii 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, mai mult ca atât atribuția expresă privind stabilirea sporurilor, indemnizațiilor sau altor plăți suplimentare nu este reglementată.

5. La pct. 7 privind completarea art. 23 cu alin.(5) referitor la oferirea copiilor de militari în mod prioritar a locurilor în instituțiile publice de învățământ general, precum și în taberele de odihnă, propunem repetat revizuirea acestei norme, or, potrivit Constituției Republicii Moldova și Codului educației nr. 152/2014, dreptul la învățământ este asigurat și se întemeiază pe principiile egalității și incluziunii sociale, excepție făcând doar anumite categorii de copii expres stabilite prin lege. Respectiv, autorul urmează să specifice în proiect numărul de locuri la instituții de învățământ superior alocate pentru copiii militarilor, pentru a exclude posibile încălcări de drepturi pentru alte categorii de studenți, precum și să argumenteze suplimentar în nota informativă impactul posibil la bugetul național (număr copii anual, număr studenți anual), or argumentele expuse nu sunt justificative.

II. La Art. IV al proiectului de lege

1. Cu referire la necesitatea intrării în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, considerăm argumentele expuse nejustificative, respectiv propunem excluderea art. IV alin. (1) din prezentul proiect, cu intrarea în vigoare a prezentei hotărâri peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În concluzie, reieșind din prevederile legale și argumentele expuse supra, se propune revizuirea proiectului cu includerea/reformularea prevederilor astfel încât să nu contravină cadrului legal, precum și să nu creeze careva

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

Nu se acceptă

Reieșind din argumentele menționate mai sus. Suplimentar, menționăm că, Ministerul Educației și Cercetării prin avizul 08/1-09/5039 din 29.09.2023, susține proiectul de lege neexprimând obiecții/proponeri inclusiv la Art.III pct.7.

De asemenea, la pct.7, amendamentele au fost expuse într-o nouă redacție și anume:

„7. La articolul 23 alineatul (5) cuvintele „la locul de trai,” se exclud.”.

Pct. 7 din Art.III a devenit punctul 6.

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

Se acceptă

Alin.(1) din Art.IV la proiectul de lege a fost expus în redacția precum urmează: „(1) Prezenta lege intră în vigoare la o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor Art.III pct.11, care se pun în aplicare începând cu 1 ianuarie 2025.”.

Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II

	inechitați pentru alte categorii de personal din domeniul apărării sau să contravină standardelor europene.	
Cancelaria de Stat (III Aviz nr. 22-69-3554 din 03 aprilie 2024)	Cu referire la examinarea repetată a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor), Cancelaria de Stat în limita competențelor funcționale, comunică următoarele. La Art.III al proiectului de lege la pct.5 prin care se exclude sintagma „la locul de trai” din textul art.23 alin.(5), se propune revizuirea normei, or potrivit art.7 lit.a) și lit.h) al Codului educației nr.152/2014, educația se întemeiază pe un set de principii, fundamentale, principiul echității - în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare și principiul asigurării egalității și nediscriminării. Totodată, urmare a examinării Procesului-verbal nr.1 din 01.11.2023 al ședinței reprezentanților autorităților publice de resort în vederea depășirii divergențelor existente pe marginea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) număr unic 621/MAI/2023, menționăm că excluderea din textul normei a sitagmei „la locul de trai”, poate fi interpretată ca o încălcare a principiilor susmenționate. În acest sens, se propune ajustarea normei și înlocuirea acesteia cu sintagma „la locul de serviciu al părinților sau a altor reprezentanți legali”.	Se acceptă. Modificarea articolului 23 alin.(5) din Legea 162/2005 a fost exclus în totalitate din proiect. <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u>
Congresul Autorităților Locale din Moldova (I Aviz nr.228 din 02 august 2023)	Constatări/obiecții În urma analizei proiectului de lege, CALM a constatat următoarele: Potrivit alin. (31) cu care se completează art.17 din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, "În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, militarii au dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban și suburban (cu excepția	Nu se acceptă Art.31 alin.(1) al Legii nr.2019/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri stabilește că: „În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, carabinierul are dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public

	<p>taximetrelor)."</p> <p>Prin această prevedere autorii plasează cheltuielile, legate de utilizarea gratuită a transportului public local și municipal de către militari, pe seama bugetelor locale. Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 în art. 4 stabilește domeniile de competență ale Guvernului, astfel că Guvernul își desfășoară activitatea în mai multe domenii, inclusiv: apărare și securitate națională etc. Art.4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă</p> <p>prevede, că pentru autoritățile publice locale de nivelul întâi se stabilesc domenii proprii de activitate, cum ar fi transportul public local. În cazul aprobării acestui act normativ analizat, vor fi încălcate mai multe prevederi legale, după cum urmează: Potrivit art.109 din Consituția Republicii Moldova, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit. Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, stabilește în art.3 alin. (2), că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat. În conformitate cu art.6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelului întâi și cele de nivelului al doilea nu există raporturi de</p>	<p>urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor).”.</p> <p>Rezultă că, asemenea drept pentru militarii din cadrul IGC este garantat prin Legea nr.2019/2018 chiar dacă prevederea respectivă este contrară celei din art.64 alin.(6) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014 (fiind de altfel, în acest fel, considerat ca un venit ratat). De asemenea, prevederi ce țin de dreptul la călătorie gratuită în transportul public se regăsesc și în alte acte legislative cu privire la colaboratorii din MAI, SIS, SPPS care circulă gratuit în transportul public urban și suburban (nefiind stabilite mecanisme care să reglementeze expres cum și în ce măsură sunt recuperate de către agenții economici de la stat, cheltuielile legate de transportul pentru aceste categorii de subiecți).</p> <p>Respectiv, considerăm că amendamentul în cauză este necesar în vederea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - garantării condițiilor optime pentru realizarea la nivel a atribuțiilor funcționale și obligațiilor de serviciu de către militarii Armatei Naționale așa precum le sunt asigurate și le îndeplinesc cei din structurile de forță menționate supra; - asigurarea respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente; - excluderii unei abordări diferențiate (cu referire la drepturi, garanții sociale) a militarilor Armatei Naționale în raport cu colaboratorii structurilor de forță menționate supra. <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>
--	---	--

subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este prevăzut, că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

Totodată, conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă nu poate fi acceptat, deoarece o autoritate publică centrală nu poate veni cu asemenea argumente după cum urmează: "asemenea amendament nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare având în vedere că asigurarea de către autoritățile locale a unui asemenea drept, va fi un venit ratat, similar cu cazurile actuale unde colaboratorii MAI (inclusiv militarii IGC), SIS și SPPS circulă gratuit în transportul public urban și

suburban, nefiind stabilite mecanisme legale de recuperare de către agenții economici a cheltuielilor legate de transportul pentru aceste categorii de subiecți." Faptul, că mai multe categorii de personal din sistemul organelor securității statului, siguranței și ordinii publice beneficiază de dreptul de a călători gratuit în transportul public în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, nu constituie un argument, cu atât mai mult cu cât delegarea unor astfel de competențe autorităților administrației publice locale, care a avut loc anterior, de asemenea a fost efectuată cu încălcarea prevederilor legale expuse *supra*, respectiv nu a fost însoțită de alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat necesare și suficiente realizării acestora. Vom accentua, că anterior (în anul 2020) Ministerul Apărării a venit cu o propunere de modificare a legislației similară, la care a primit aviz negativ din partea CALM, cu toate acestea se insistă pe această prevedere și nu se caută mecanisme de compensare din bugetul de stat a cheltuielilor legate de utilizarea gratuită a transportului public local și municipal de către militari.

Propuneri și recomandări

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului de lege, propunem următoarele modificări:

1. Articolul 17 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor legate de utilizarea tuturor tipurilor de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor) în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.”
2. Conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă urmează a fi modificat.

Nu se acceptă

Art.31 alin.(1) al Legii nr.2019/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri stabilește că: „În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, carabinierul are dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor).”.

Rezultă că, asemenea drept pentru militarii din cadrul IGC este garantat prin Legea nr.2019/2018 chiar dacă prevederea respectivă este contrară celei din art.64 alin.(6) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014 (fiind de altfel, în acest fel, considerat ca un venit ratat). De asemenea, prevederi ce țin de dreptul la călătorie gratuită în transportul public se regăsesc și în alte acte legislative cu privire la

		<p>colaboratorii din MAI, SIS, SPPS care circulă gratuit în transportul public urban și suburban (nefiind stabilite mecanisme care să reglementeze expres cum și în ce măsură sunt recuperate de către agenții economici de la stat, cheltuielile legate de transportul pentru aceste categorii de subiecți).</p> <p>Respectiv, considerăm că amendamentul în cauză este necesar în vederea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - garantării condițiilor optime pentru realizarea la nivel a atribuțiilor funcționale și obligațiilor de serviciu de către militarii Armatei Naționale așa precum le sunt asigurate și le îndeplinesc cei din structurile de forță menționate supra; - asigurarea respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente; - excluderii unei abordări diferențiate (cu referire la drepturi, garanții sociale) a militarilor Armatei Naționale în raport cu colaboratorii structurilor de forță menționate supra. <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>
<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (II Aviz nr.295 din 04 octombrie 2023)</p>	<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Ministerului Apărării al R.M. nr. 11/1335 din 22.09.2023, privind avizarea repetată a proiectului definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) (nr. unic 621/MA/2023), și comunică următoarele.</p> <p>Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 prevede, la:</p> <p>Art. 14 - Consiliile locale și municipale, în contextul necesității organizării transportului rutier contra cost în trafic local:</p> <p>g) aprobă tarifele pentru serviciile regulate de transport rutier contra cost de persoane în trafic municipal și/sau local.</p> <p>Art. 64. – (1) Accesul la transportul rutier contra cost de persoane prin serviciile regulate se realizează în baza</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În prezent, mai multe categorii de personal din cadrul sistemului organelor securității statului (SIS, SPPS, Poliția de Frontieră) și sistemului de siguranță și ordine publică (Poliția, membrii gărzilor populare) beneficiază de dreptul de a călători gratuit în transportul public în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.</p> <p>Acest fapt este reflectat în legile speciale care reglementează organizarea și funcționarea acestor structuri, precum și în legislația privind statutul funcționarilor publici cu statut special din cadrul acestor structuri (art. 52 alin. (2) al Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate; art. 48 al Legii nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat; art. 47 alin. (1) și (2) al Legii nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne).</p> <p>Inclusiv, acest drept a fost dobândit de militarii-carabinieri, concomitent cu intrarea în vigoare a Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri (art. 31).</p> <p>Totodată, o astfel de practică este răspândită pe larg în majoritatea</p>

	<p>biletelor și abonamentelor, în cazurile expres prevăzute de lege.</p> <p>- (6) Transportul rutier în trafic național în cazul persoanelor ce beneficiază, conform legii, de dreptul la transport gratuit sau cu înlesniri, cu excepția copiilor cu vârsta de până la 7 ani, se efectuează în baza biletului sau abonamentului procurat în modul stabilit, cu compensarea ulterioară a cheltuielilor de către instituția în care activează persoana sau de către organele de asistență socială competente, după caz.</p> <p>Art. 4 din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 stabilește domeniile de competență ale Guvernului, astfel că Guvernul își desfășoară activitatea în mai multe domenii, inclusiv: apărare și securitate națională etc. Potrivit art. 109 din Constituția Republicii Moldova, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.</p> <p>În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este stabilit că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege. Potrivit art. 3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a</p>	<p>statelor din spațiul european (Austria, România, Bulgaria, Ucraina etc.), în țările-membre CSI (Federația Rusă, Belarus, Armenia etc.), precum și în alte state ale lumii (SUA, Israel etc.), unde militarii dispun de dreptul la călătorie gratuită în transportul public sau cel puțin la compensarea cheltuielilor legate de utilizarea transportului în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.</p> <p>În același timp, cu regret, militarii prin contract/în termen ai Armatei Naționale nu dispun de astfel de înlesniri, deși legislația în vigoare prevede că serviciul militar este o formă specială de îndeplinire a serviciului public, există o listă exhaustivă a cazurilor când militarul îndeplinește îndatoririle serviciului militar și se consideră aflat în exercițiul funcției (art. 17 alin. (1) al Legii nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei), iar atribuțiile Ministerului Apărării, de asemenea, țin de asigurarea securității și apărării naționale.</p> <p>Astfel, amendamentul este necesar în vederea garantării condițiilor optime pentru realizarea atribuțiilor funcționale și obligațiilor de serviciu de către militarii prin contract ai Forțelor Armate, precum și pentru asigurarea respectării principiului echilibrului dintre reglementările concurente.</p> <p>Asemenea amendament nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare având în vedere că asigurarea de către autoritățile locale a unui asemenea drept, va fi un venit ratat, similar cu cazurile actuale în care colaboratorii MAI (inclusiv militarii IGC), SIS și SPPS beneficiază deja de un asemenea drept.</p> <p><u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>
--	---	--

acoperi costul exercițiului competenței delegate.
În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

În acest sens, conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă nu corespunde realităților/adevărului („asemenea amendament nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare”).

Art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă prevede, că pentru autoritățile publice locale de nivelul întâi se stabilesc domenii proprii de activitate, cum ar fi transportul public local.

Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, stabilește în art.3 alin. (2), că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În conformitate cu art. 6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

	<p>Prin urmare, în cazul modificării prevederilor legale, fără (însoțirea de) alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat necesare și suficiente realizării acestora și admiterii călătoriilor gratuite pentru militari care nu vor fi compensate conform prevederilor Codului transporturilor rutiere nr. 150/2014, se vor încălca (admite coliziuni inadmisibile cu) stautările constituționale și prevederile legale.</p> <p>Având în vedere argumentele și temeiurile sus-menționate, CALM reiterează poziția expusă anterior, fiind necesară modificarea corespunzătoare a prevederilor alin. (3/1) cu care se propune prin proiectul de lege a fi completat Articolul 17 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, în sensul că „militarii au dreptul la compensarea cheltuielilor legate de utilizarea tuturor tipurilor de transport public urban și suburban (cu excepția taximetrelor) în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu”, precum și conținutul fundamentării economico-financiare din Nota informativă.</p>	
<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (III Aviz nr.157 din 29 aprilie 2024)</p>	<p>Suplimentar la avizul CALM expediat anterior privind avizarea repetată a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) (nr. unic 621/MA/2023), Congresul Autorităților Locale din Moldova aduce la cunoștință următoarele:</p> <p>În condițiile în care proiectul în cauză nu afectează grav autonomia locală financiară/patrimonială și luând în considerație faptul că autoritățile administrației publice locale ale municipiului Chișinău și Bălți și-au declarat susținerea/propunerea facilităților militarilor prevăzute în proiect, în vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, pentru a putea să călătorească gratuit în toate tipurile de transport rutier în trafic local/municipal (cu excepția</p>	<p>Se ia act</p>

	<p>taximetrelor), Congresul Autorităților Locale din Moldova își exprimă solidaritatea cu membrii săi și cu Ministerul Apărării al Republicii Moldova, în vederea promovării acestui proiect de lege și susținerii militarilor, prin analogie cu beneficiarii de astfel de facilități din alte structuri de apărare a țării și a ordinii publice</p>	
<p>EXPERTIZA JURIDICĂ</p>		
<p>Ministerul Justiției (I Aviz nr.04/2-7144 din 07 august 2023)</p>	<p>Denumirea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative urmează a fi adusă în concordanță cu denumirea acestuia indicată în hotărârea Guvernului de aprobare a proiectului de lege.</p> <p>La Art. II: La pct. 3 remarcăm că, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Obiecția este valabilă și situației similare de la Art. III pct. 11.</p> <p>Respectând succesiunea logică a modificărilor operate în <i>Legea nr. 1245/2022 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei</i> privind substituirea cuvintelor „se conferă” cu cuvintele „se acordă”, recomandăm modificarea art. 52 din lege. Astfel, cuvântul „conferite” se va substitui cu cuvântul „acordate”.</p> <p>La Art. III: La pct. 2 considerăm ca fiind nejustificată intenția de completare a art. 14 cu alin. (8¹), or, prevederile art. 111 alin. (5) din <i>Codul muncii</i> sunt aplicabile și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative (a se vedea art. 2 alin. (2) din <i>Codul muncii</i>).</p>	<p>Nu se acceptă Titlul proiectului de lege în versiunea finală a fost modificat și expus în următoare redacție: „pentru modificarea Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor”.</p> <p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă Art.II a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă În fapt prevederi similare se regăsesc și în pct.112 alineatul trei al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.941/2006, prevederi care, de asemenea, au fost preluate din Codul Muncii. Totuși, pornind de la faptul că anume Legea nr.162/2006 cu</p>

La pct. 5 remarcăm că, norma propusă de autor la alin. (5) al art. 18 este conceptual discutabilă în raport cu *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar*, potrivit căreia, toate sporurile, premiile și alte drepturi salariale acordate suplimentar la salariul sunt incluse în salariul lunar (art. 4).

Principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar sunt reglementate de *Legea nr. 270/2018*. La fel, atenționăm că, tipurile și modul de stabilire a sporurilor cu caracter specific sunt reglementate de *Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*.

Astfel se atestă că, norma nu corespunde regulii legate de accesibilitate a legii. Or, pentru a fi îndeplinită cerința de accesibilitate a legii, nu este suficient ca o lege să fie adusă la cunoștință publică, ci este necesar ca între actele normative care reglementează un anumit domeniu să existe atât o conexiune logică pentru a da posibilitate destinatarilor acestora să determine conținutul domeniului reglementat, cât și o corespondență sub aspectul forței lor juridice. În context atenționăm că, intenția normativă

privire la statutul militarilor (și nu Codul Muncii), în calitate de act normativ special stabilește statutul juridic al militarilor FA, raporturile juridice de serviciu, modul de îndeplinire a serviciului militar, drepturile, libertățile, garanțiile, interdicțiile și restricțiile acestora, considerăm oportun ca asemenea prevederi (chiar dacă sunt preluate din Codul Muncii și/sau din HG nr.941/2006) să se regăsească în primul rând în *Legea nr.162/2005*, fapt ce nu este interzis atât timp cât aceste prevederi care se propune a fi incluse în legea specială nu deviază de la legea generală, în cazul dat Codul Muncii.

Notă: Art. III a fost renumerat în Art.I

Nu se acceptă

Din redacția alin.(5) la art.18 a fost exclus Consiliul Suprem de Apărare.

Totodată, menționăm că, *Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar*, stabilește toate sporurile, premiile și alte drepturi salariale acordate suplimentar la salariul de bază pentru situația pe „timp de pace” nu și pentru situația pe „timp de asediu sau de război” de exemplu.

Respectiv, considerăm că, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pentru cazurile de urgență, asediu sau de război poate fi abilitată să aprobe militarilor FA sporuri, indemnizații sau alte plăți suplimentare, prin prisma prevederilor afiliate din art.22 lit.i) al Legii nr.212/2004, care stabilește atribuțiile acesteia și anume: „i) exercită alte atribuții necesare.”.

Suplimentar, menționăm că, prin analogie, în perioada stării de urgență legată de pandemia de COVID-19, Comisia pentru Situații de Urgență (CSU) și-a asumat atribuție similară cu cea propusă prin proiectul de lege (de a fi pusă pe seama (CSE), prin care a acordat supliment substanțial la salariul de funcție pentru motivarea financiară a personalului din cadrul asistenței medicale urgente prespitalicești și celei primare, implicat în acordarea asistenței medicale pacienților cu COVID-19.

Respectiv, pentru a evita pe viitor, în cazurile de urgență, asediu sau

criticată reprezintă un risc în asigurarea caracterului unitar al legislației Complementar atenționăm că, norma nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate a normei juridice în ceea ce privește drepturi bănești acordate suplimentar la salariul de bază militarilor trecuți în regim special sub forma unor indemnizații, care sunt alocații bănești ce nu au caracter de salariu, la fel și plățile suplimentare, caracteristica cărora nu este clară.

Totodată, semnalăm că, norma este criticată în raport cu atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova) în ceea ce privește stabilirea unor sporuri, indemnizații sau plăți suplimentare la salariu. Mai mult atenționăm că, în Republica Moldova nu este o astfel de autoritate ca Consiliul Suprem de Apărare indicat ca autoritate care va stabili după caz plățile menționate.

La **Art. IV** menționăm că, legilor de modificare li se aplică principiul neretroactivității, garanție fundamentală a drepturilor constituționale de natură să asigure securitatea juridică și încrederea cetățenilor în sistemul de drept, o premisă a respectării separației puterilor în stat, contribuind în acest fel la consolidarea statului de drept. Principiul neretroactivității legii noi este regula de drept potrivit căreia legea nouă nu se aplică situațiilor juridice anterior constituite, modificate sau stinse și nici efectelor produse de asemenea situații juridice, dacă acestea au fost realizate înainte de intrarea în vigoare a legii noi. Pe cale de consecință, atenționăm că în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din *Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017*, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al

de război a unor asemenea situații când nu este timp și loc pentru urmarea tuturor procedurilor stabilite de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și/sau Hotărârea Guvernului nr.610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, (inclusiv modificarea Legii nr.270/2018, procedură care poate dura în timp) considerăm oportun ca Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, să fie completată cu prevederi prin care un asemenea organ ca Comisia pentru Situații Excepționale (care reieșind din scopul creării acesteia, urmează să acționeze rapid și prompt în situații de forță majoră și fără de amânare) să fie abilitată cu dreptul de a stabili pentru militari asemenea sporuri, indemnizații etc. fapt ce va motiva ca aceștia să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu în aceste situații (chiar și riscul pentru viață sau sănătate).

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

Se acceptă

Au fost operate modificările de rigoare prin excluderea alin.(2) din Art.IV.

Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II

	<p>Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Prin urmare considerăm necesar de a exclude alin. (2) al Art. IV din proiect.</p>	
<p>Ministerul Justiției (II Aviz nr.04/2-8423 din 26 septembrie 2023)</p>	<p>Urmare examinării repetate a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) (număr unic 621/MA/2023), relevăm următoarele.</p> <p>Dat fiind faptul că, nu toate observațiile conceptuale formulate de către Ministerul Justiției în cadrul procedurii de expertiză juridică au fost luate în considerare, reiterăm următoarele obiecții.</p> <p>La Art. III:</p> <p>La pct. 2 considerăm ca fiind nejustificată intenția de completare a art. 14 cu alin. (8¹) or, prevederile art. 111 alin. (5) din <i>Codul muncii</i> sunt aplicabile și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative (a se vedea art. 2 alin. (2) din <i>Codul muncii</i>).</p> <p>La pct. 5 remarcăm că, norma propusă de autor la alin. (5) al art. 18 este conceptual discutabilă în raport cu <i>Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar</i>, potrivit căreia, toate sporurile, premiile și alte drepturi salariale acordate suplimentar la salariul sunt incluse în salariul lunar (art. 4). Principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar sunt reglementate de <i>Legea nr. 270/2018</i>. La fel, atenționăm că, tipurile și modul de stabilire a sporurilor cu caracter specific sunt reglementate de <i>Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar</i>. Astfel, se atestă că,</p>	<p>Se acceptă Au fost excluse prevederile respective din pct.2 Art.III la proiectul de lege. <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p> <p>Se acceptă Punctul respectiv din Art.III la proiectul de lege, a fost exclus în totalitate. <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>

	<p>norma nu corespunde regulii legate de accesibilitate a legii.</p> <p>Or, pentru a fi îndeplinită cerința de accesibilitate a legii, nu este suficient ca o lege să fie adusă la cunoștință publică, ci este necesar ca între actele normative care reglementează un anumit domeniu să existe atât o conexiune logică pentru a da posibilitate destinatarilor acestora să determine conținutul domeniului reglementat, cât și o corespondență sub aspectul forței lor juridice. În context atenționăm că, respectiva intenție normativă reprezintă un risc în asigurarea caracterului unitar al legislației Complementar atenționăm că, norma nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate a normei juridice în ceea ce privește drepturile bănești acordate suplimentar la salariul de bază militarilor trecuți în regim special sub forma unor indemnizații, care sunt alocații bănești ce nu au caracter de salariu, la fel și plățile suplimentare, caracteristica căroră nu este clară. Totodată, semnalăm că, norma respectivă nu cadrează cu atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova) în ceea ce privește stabilirea unor sporuri, indemnizații sau plăți suplimentare la salariu.</p>	
<p>Ministerul Justiției (III Aviz nr. 04/2-2874 din 26.03.2024)</p>	<p>Urmare examinării repetate a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (modificarea Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și Legii cu privire la statutul militarilor) (număr unic 621/MA/2023), relevăm următoarele. Dat fiind faptul că, toate observațiile conceptuale formulate de către Ministerul Justiției în cadrul procedurii de expertiză juridică au fost luate în considerare, obiecții de ordin conceptual nu avem de formulat.</p>	<p>Se acceptă Au fost operate modificările de rigoare. <u>Notă: Art. IV a fost renumerotat în Art.II</u></p>

Din punct de vedere redacțional, expunem următoarele observații: La formularea amendamentelor se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvântul „sintagma” se utilizează cu referire la un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare; cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”. Cu referire la expresiile „se abrogă”/„se exclude”, semnalăm că elementele structurale ale actului normativ se abrogă și nu se exclud. Or, potrivit procedurilor tehnice aplicabile actelor normative, în cazul suprimării elementelor structurale ale actului normativ, în proiectul actului normativ de modificare a acestuia se folosesc cuvintele „se abrogă”, iar pentru omiterea anumitor cuvinte, propoziții, fraze sau texte se folosesc cuvintele „se exclude”. În partea ce ține de introducerea unor cuvinte/a unui text la finalul prevederii, subliniem că, potrivit regulilor tehnicii legislative completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele/textul, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia. Adicional, la Art. IV, în privința intrării în vigoare a actului normativ, atragem atenția că în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Complementar, atenționăm că, dispozițiile privind aplicabilitatea prevederilor Art. III pct. 9, urmează a fi reconsiderate prin prisma concepției legiuitorului privind intrarea în vigoare a actului normativ,

statuată în art. 56 al Legii nr. 100/2017.

EXPERTIZA ANTICORUPȚIE

**Centrul Național
Anticorupție**
(I Aviz nr. 06/2/12818 din
15.08.2023)

Prin prezenta, cu referire la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (completarea cadrului normativ privind protecția socială a militarilor) (număr unic 621/MA/2023), comunicăm următoarele. Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Se acceptă

Proiectul definitivat va fi remis ulterior în adresa Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.

**Centrul Național
Anticorupție**
(II Aviz nr. 06/2/16221 din
13.10.2023)

Art. III. - Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor [...] se modifică după cum urmează:
5. Articolul 18 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:
„(5) Militarii trecuți la regim special de activitate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, beneficiază de sporuri, indemnizații sau plăți suplimentare în modul și mărimea stabilită de Comisia pentru Situații

Se acceptă

Punctul respectiv din Art.III la proiectul de lege, a fost exclus în totalitate.

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

Excepționale a Republicii Moldova.”.

Obiecții:

Potrivit normei sus-citate se stabilește competența Comisiei pentru Situații Excepționale de a acorda sporuri, indemnizații sau plăți suplimentare pentru militarii trecuți în regim special de activitate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război.

Totodată, potrivit art.20 lit.f) din Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, se statuează măsura de stabilire a regimului special de lucru pentru agenții economici și instituțiile publice. Însă atât din proiect, cât și din conținutul Legii nr.212/2004 nu este menționată care este autoritatea responsabilă de instituirea regimului special de activitate. Astfel, se consideră necesar de stipulat clar cine este subiectul responsabil de instituirea regimului special, or în condițiile actuale normele sunt interpretabile și sunt susceptibile de crearea conflictelor de competență. Suplimentar, analizând conținutul Legii nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, se constată că regimul special de activitate se instituie și în cazul altor autorități publice responsabile să intervină în situații excepționale cu caracter natural, tehnogen sau biologic-social, precum și în cazul existenței unui pericol pentru securitatea națională sau ordinea constituțională, ceea ce face necesară apărarea statului de drept, menținerea sau restabilirea stării de legalitate (Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, Ministerul de Interne, Ministerul Sănătății (pandemia Covid 19) etc.). Respectiv, se constată că propunerea înaintată este discriminatorie în raport cu alte autorități publice/profesii, or prin prisma prevederilor Legii nr.212/2004, se relevă că și alte entități publice/agenți publici pot fi trecuți în regim special de activitate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, punându-și sănătate și viața în pericol în aceleași

Se acceptă

Punctul respectiv din Art.III la proiectul de lege, a fost exclus în totalitate.

Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I

	<p>condiții. În consecință, norma promovată reprezintă un risc pentru asigurarea caracterului unitar al legislației.</p> <p>Recomandări: În vederea asigurării stabilității și predictibilității normelor juridice, cât și în scopul corelării actelor normative, se recomandă completarea proiectului cu mențiunea autorității competente de instituirea regimului special de activitate, precum și modificarea art.20 lit.f) din Legea nr.212/2004 cu precizarea autorității responsabile de instituirea regimului special de activitate în cazul instituțiilor publice, cât și în cazul agenților publici. Totodată, în vederea asigurării tratamentului egal și unitar în raport cu toate entitățile publice pentru care se instituie regim special de activitate în situații de urgență, de asediu și de război, se recomandă completarea atribuțiilor Comisiei pentru Situații Excepționale cu precizarea expresă în Legea nr.212/2004, a competenței de stabilire și acordare a garanțiilor financiare pentru instituțiile publice pentru care a fost stabilit un regim special de activitate.</p>	<p>Se acceptă Punctul respectiv din Art.III la proiectul de lege, a fost exclus în totalitate. <u>Notă: Art. III a fost renumerotat în Art.I</u></p>
<p>Centrul Național Anticorupție (III Aviz Nr. 06/2/5343 din 28.03.2024)</p>	<p>Conform Raportului de expertiză anticorupție (Nr. ELO24/9567 din 28.03.2024), în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.</p>	<p>Se ia act</p>

Ministru

Anatolie NOSATÎ